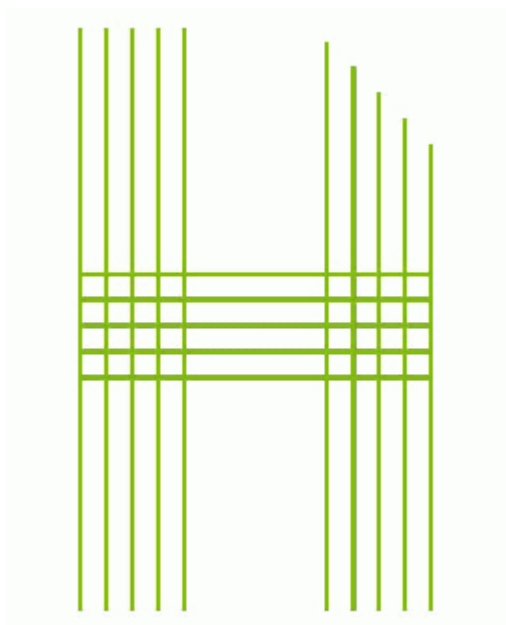

(*)Facultade de Historia

(*)Información básica

(*)

O grao en Xeografía e Historia proporciona ao alumnado unha serie de competencias que integran a aprendizaxe de coñecementos, a adquisición de habilidades e destrezas e a formación en actitudes e valores. Na liña doutras titulacións recoñecidas nas universidades europeas, ademais de englobar contidos das disciplinas de Xeografía, Historia e Historia da arte, a oferta da nosa Facultade dota ao alumnado dunha serie ampla de competencias xerais e específicas.

Grao Xeografía e Historia (Plano 2014/15)

Destaca o **carácter humanístico** das disciplinas cunha longa e consolidada traxectoria académica e universitaria, e a súa capacidade para coñecer a orixe e a evolución de moitas das realidades culturais do noso tempo. En conxunto ofertamos unha formación básica en contidos interdisciplinares relativos ao coñecemento da estrutura diacrónica do pasado, das coordenadas espazo-temporais, interrelacionadas coas xeográficas e artísticas.

A formación inclúe ámbitos temáticos e territoriais específicos e contidos instrumentais, a través das **prácticas** que os nosos estudantes realizan en diversas institucións e empresas. O coñecemento do noso pasado permite achegarse as ferramentas analíticas e conceptuais que a súa vez incitan á reflexión, á crítica e ao respecto pola diversidade e a alteridade; en definitiva o coñecemento doutras realidades, moi variadas fomenta os valores humanos e achega principios éticos tan necesarios na sociedade actual.

O carácter multidisciplinar e polivalente dos estudos (Historia, Arte e Xeografía) capacita para un **amplio abanico de saídas profesionais** aos seus egresados, que resultan tan competitivos como os especializados nunha soa das disciplinas humanísticas, tendo en conta da cada vez maior flexibilidade do actual mercado laboral entre titulacións e postos de traballo. Os servizos educativos, os servizos da administración, os medios de comunicación, os centros de educación superior e secundaria, e un longo espectro de institucións e empresas, proporcionan un marco para o desempeño de actividades relacionadas co perfil formativo do grao, preparando para unha gran variedade de actividades.

Ademais, a riqueza histórica, artística, arqueolóxica e natural proporciona unha estreita relación entre os estudos universitarios e o mercado laboral, abrindo unha nova vía de profesionalización ante a crecente consideración do legado cultural herdado como recurso dotado de valor económico ou produtivo. A demanda e saídas profesionais no terreo da conservación, protección, xestión e difusión do patrimonio e o resto de actividades relacionadas co turismo cultural abren un amplo horizonte á saída profesional dos futuros graduados, que poden nesa liña especializarse no máster que ofertamos.

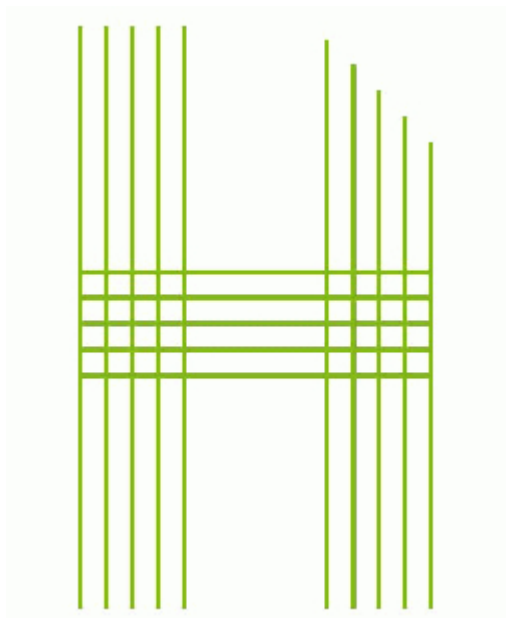
Co obxectivo de dar resposta á demanda social de diferentes profesionais, e aos futuros graduados/as posibilitase unha continuación académica coherente con dous Másteres: Valoración, Xestión e Protección do Patrimonio.

Unha situación similar presenta o **Máster de Arqueoloxía e Ciencias da Antigüedad** orientado á especialización en arqueoloxía.

(*)Presentación

(*)

A Facultade de Historia da Universidade de Vigo, sita no Campus Universitario de Ourense, oferta tres titulacións adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior (EEES): un Grao e dous Posgraos.

Xunto á habitual **modalidade presencial**, poderase optar pola modalidade semipresencial, sempre que se xustifique a imposibilidade de asistir con regularidade ás aulas; os motivos deben estar en relación con obrigas de carácter laboral, familiar, atención a persoas dependentes, actividades deportivas de alto nivel, necesidades educativas especiais. O proceso para acollerse a esta modalidade terá lugar unha vez formalizada a matrícula; estudante debe cubrir un impreso coa solicitude e entregar a documentación xustificativa.

Os docentes poñerán a disposición destes estudantes o material preciso a través da plataforma de teledocencia e os medios para superar as materias do grado, en igualdade de condicións que os presenciais.

A oferta de **Posgrado** contempla dúas titulacións:

- **Mestrado semipresencial en Valoración, Xestión e Protección do Patrimonio**, en colaboración coa Escola Superior de Enxeñería de Minas do campus de Vigo.
- **Mestrado Interuniversitario de Arqueoloxía e Ciencias da Antigüedad (USC y U Vigo) coa participación do Instituto de Ciencias do Patrimonio (Incipit) do CSIC**. O seu programa ten unha dobre orientación: profesionalizante e investigadora. Na súa primeira vertente, aspira a formar arqueólogos que poidan desenvolver a súa labr profesional neste campo nos próximos anos; na segunda, dá paso ao programa de doutoramento da USC

Neste documento:

- Localización
- Normativa e Lexislación
- Servizos e Infraestruturas do Centro
- Outra Información do Centro
- Calendario Académico
- Información de Interese

(*)Localización

In the Campus of Ourense since 1990

Faculty of History of Ourense
University campus AS Lagoas s/n
32004 Ourense
Telephone: 988 387101
Fax: 988 387328

E-mail Faculty Secretary: sdefho@uvigo.es

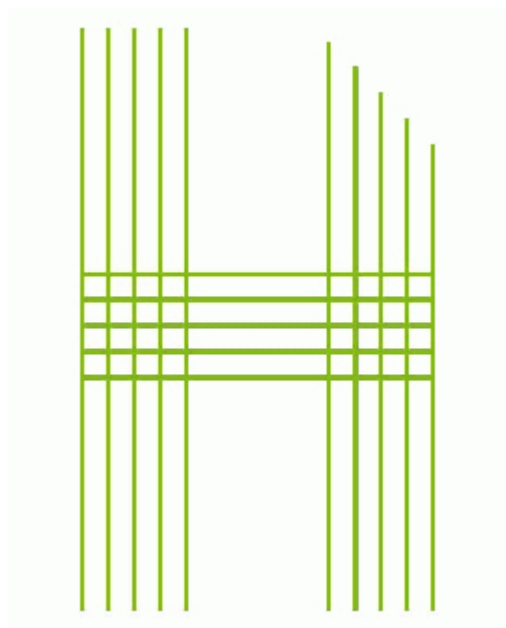
Web Site: <http://historia.uvigo.es/gl/>

Facebook: <https://www.facebook.com/facultadehistoriaourense>

Instagram: <https://www.instagram.com/historiaourense/>

(*)Organización e Funcionamento do Centro

(*)

Organos de Goberno

□ Decanato

- Xunta de Facultade
- Comisión Permanente da Facultade
- Comisión de Calidade
- Departamentode Historia, Arte e Xeografía

Equipo de Goberno

□ Decana:

Profa. Dra. Susana Reboreda Morillo

Tfno.: 988 38 72 69

rmorillo@uvigo.es

□ Vicedecano:

Prof. Dr. Adolfo Fernández Fernández

Tfno : 988 38 71 11

adolfo@uvigo.es

□ Secretaria:

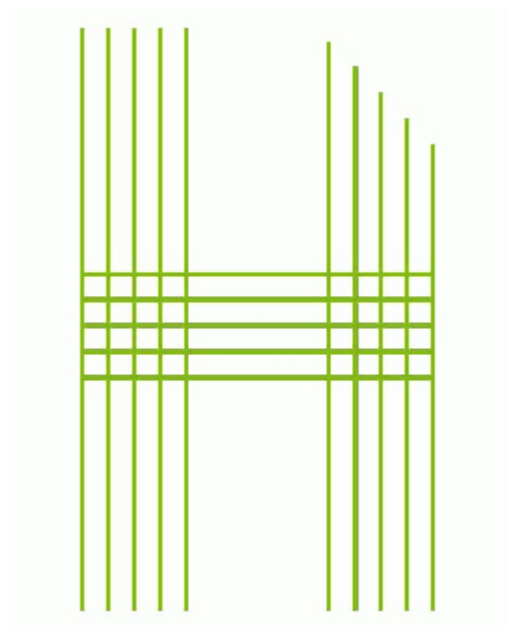
Dna. Josefina Cadilla Lomba

Tfno.: 988 36 88 55

sfho@uvigo.es

(*)Normativa e Lexislación

(*)

Normativa xeral das Universidades

Normativa específica da Universidade de Vigo

Normativas da Facultade de Historia

- Regulamento Rexime Interno da Facultade de Historia
- Regulamento para a elaboración dos horarios docentes e a planificación de ocupación de espazos na Facultade de Historia de Ourense
- Regulamento de Prácticas Externas
- Regulamento do Traballo de Fin de Grao

Normativa xeral das Universidades

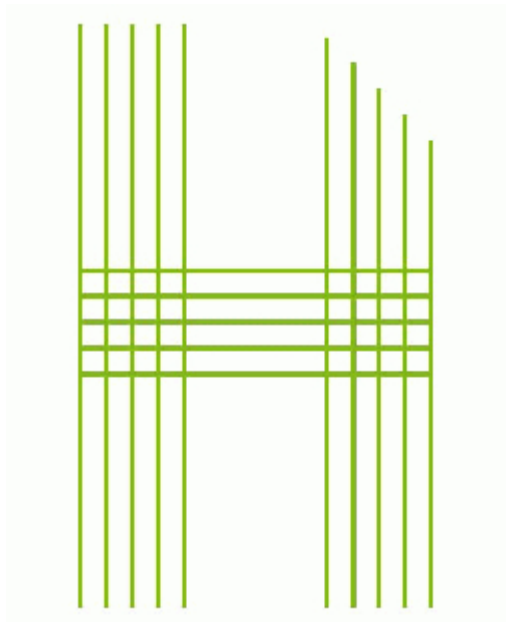
Normativa específica da Universidade de Vigo

Normativas da Facultade de Historia

- Regulamento Rexime Interno da Facultade de Historia
- Regulamento para a elaboración dos horarios docentes e a planificación de ocupación de espazos na Facultade de Historia de Ourense
- Regulamento de Prácticas Externas
- Regulamento do Traballo de Fin de Grao

(*)Servizos e Infraestructuras do Centro

(*)

CAMPUS NORTE

A actividade se articula en 3 edificios:

- Edificio Facultades (máis coñecido como Edificio de Ferro)
- Pavillón Olga Gallego (2)
- Pavillón Concepción Ramón Amat (1)

O EDIFICIO FACULTADES

Acceso

- Conserxería
- Aulas

1º andar

- Secretaría Administrativa da Facultade
- Aula de Informática
- Delegación de Alumnos

2º andar

- Laboratorios docentes: Arqueoloxía, Historia da Arte, Xeografía, Historia Medieval
- Aulas

4 ºandar

- Vicerreitoría do Campus de Ourense
- Decanato
- Salón de Graos

DISTRIBUCIÓN DE AULAS DE HISTORIA - EDIFICIO DE FERRO

CURSO AULA HORARIO

- 1º Grao 0.5 mañá e tarde (Planta Baixa)
- 2º Grao 0.6 mañá e tarde (Planta Baixa)
- 3º Grao 0.7 mañá e tarde (Planta Baixa)

- 4º Grao 0.7 mañá e tarde (Planta baixa)
- Aula de videoconferencia/máster: 2.3 (2º andar)
- Prácticas 1º Grao. Grupo 1, 0.5; Grupo 2, 2.2 (2º andar)
- Prácticas 2º Grao. Grupo 1, 0.6, Grupo 2, 2.3 (2º andar)

PAVILLÓN OLGA GALLEGO (2)

- Despachos dos/as profesores/as (1º andar e soto)
- Laboratorio de Prehistoria, Historia Antigua, Historia Moderna, Historia Contemporánea e Historia de América (soto)

PAVILLÓN CONCEPCION RAMÓN AMAT (1)

- Aula de Máster
- Sala de exposicións ALTERARTE (planta baixa)

DISTRIBUCIÓN DE LABORATORIOS DE HISTORIA

DENOMINACIÓN LOCALIZACIÓN EDIFICIO

- Laboratorio de Informática PRIMEIRO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Xeografía SEGUNDO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Arqueoloxía SEGUNDO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Historia Medieval SEGUNDO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Prehistoria e Historia Antiga SOTO PAVILLÓN 2
- Laboratorio de Historia Moderna e Contemporánea SOTO PAVILLÓN 2

PLATAFORMA DE TELEDOCENCIA (<http://fatic.uvigo.es>)

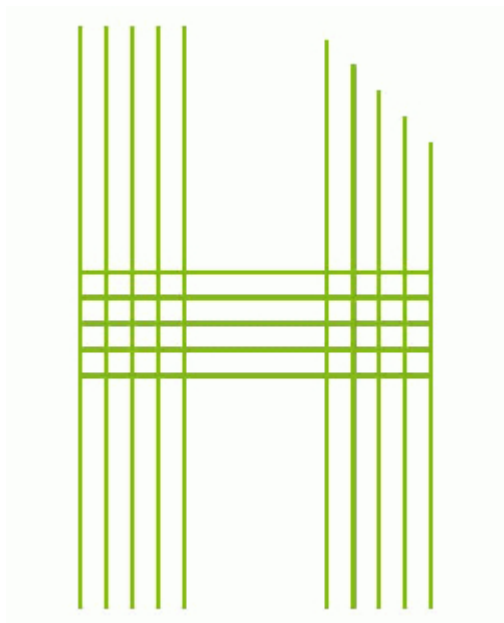
- Curso virtual do Grao en Xeografía e Historia
- Curso virtual do Máster en Valoración, Xestión e Protección do Patrimonio Cultural

Manual Primeiros Pasos na plataforma Moodle

(*)Calendario Académico

(*)

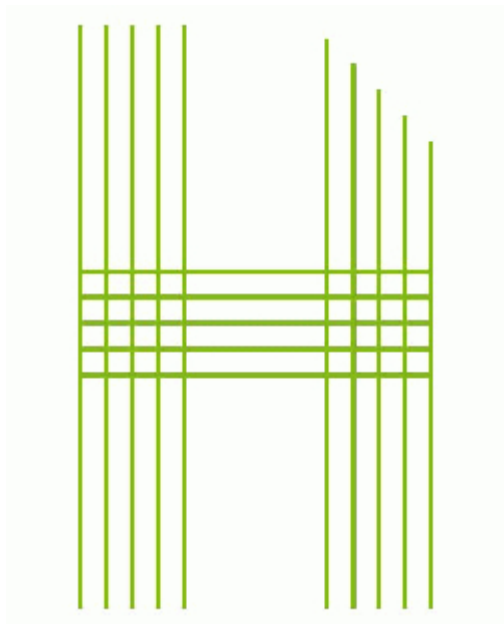

Pódese acceder ao calendario, horarios e datas de exámenes na web do centro: <http://historia.uvigo.es/gl/docencia/calendario-escolar>

(*)Outra información do centro

(*)

Plan de Autoprotección Universidade de Vigo.

Actuación en caso de Emerxencia Edificio de Ferro

Plan 1

Plan 2

Delegación de alumnado

Funcións:

É o órgano de representación estudiantil institucional que se ten artellado na Facultade de Historia.

Todos os alumnos/as poden acudir á sede da Delegación para obter información e facer uso dos seus recursos. Para cubrir as súas necesidades a Delegación ten un orzamento proporcional ao número de alumnos/as que representa. Segundo o Regulamento de Estudiantes no artigo 27, entre os fins da Delegación de alumnos está:

- Actuar como órganos de diálogo coas autoridades académicas no establecemento dunha información adecuada sobre a vida universitaria.
- Xestionar os seus recursos.
- Promover e coordinar actividades de extensión universitaria.
- Elixir os seus representantes perante calquera autoridade, institución ou organización, naqueles casos para os que non exista regulamento de elección.

Representantes: <http://historia.uvigo.es/gl/alumnado/delegacion-de-alumnado>

Localización

Edificio Facultades. 1º Andar

Tfno: 988 38 73 05

E-mail: dafho@uvigo.es

Normativa

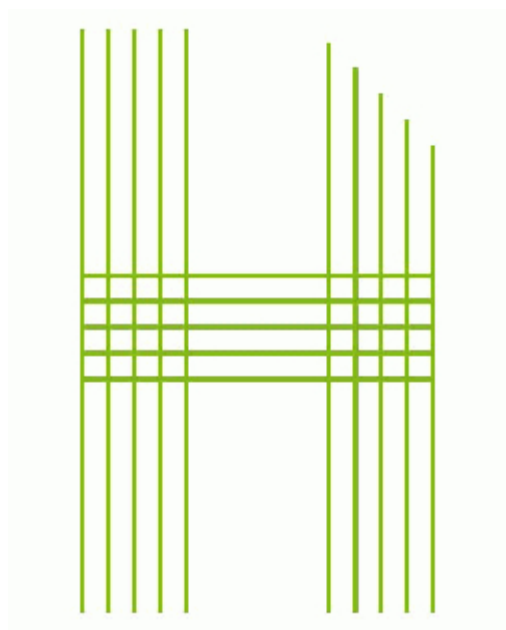
- Regulamento Estudantes
- Estatuto Estudantado (BOE 31/01/2010)
- Normativa de Permanencia da Universidade de Vigo
- Regulamento de Voluntariado
- **Plan de Acción Titorial**

Outra información de interese para o alumnado

- Actividades culturais

(*)Información de Interese

(*)

ESTUDAR EN OURENSE

☐ [Estudar na Universidade de Vigo](#)

☐ [Guía turística de Ourense](#)

☐ [Aloxamento en Ourense](#)

☐ [Hoteis e Hostais](#)

☐ [Pisos compartidos. Contactar coa ORI.](#)

☐ [Información para o alumnado da Universidade de Vigo:](#)

☐ [Alumnado da Universidade de Vigo](#)

CONTACTOS INTERESE UNIVERSIDADE DE VIGO

Páxina web:

<http://www.uvigo.es/>

Central: 986 81 20 00

Información Xeral: 986 81 3600

Información ao alumnado: 98681 36 30

Rexistro xeral da universidade: 986 81 39 02

Rexistro do Campus de Vigo: 986 81 36 10

Rexistro do Campus de Orense: 988 38 71 03

Gabinete de prensa: 986 81 3604. prensa@uvigo.es

AREA DE SERVIZOS Á COMUNIDADE

Actividades culturais: 986 8136 03/ 26. vicext@uvigo.es

Actividades deportivas: 986 8121 82 / 986 81 22 04; deportes@uvigo.es

Servizo de alumnado: 986 81 360 /09 xsadal@uvigo.es

LERD de Vigo: 986 81 37 71 /72

LERD de Orense: 988 38 71 02

Bolsas: 986 81 19 99 / 813612. bolsas@uvigo.es

Asesoría Xurídica: 986 81 3576

Oficina ORI: 986 81 21 78 /986 81 35 50 ; ori@uvigo.es

Oficina do Medio Ambiente(OMA): 986 81 38 83; oma3@uvigo.es

BIBLIOTECA DO CAMPUS DE OURENSE

Presente fisicamente nos trescampus, a Biblioteca Universitaria conta en cada un deles cunha biblioteca central e varias salas repartidas polas escolas e facultades que compoñen a Universidade.

A Biblioteca Central do Campus de Ourense, fundada no ano 2000, conta cun fondo de uns 100.000 libros e unhas 750 publicacións periódicas divididas en diferentes temas como son xeografía, historia, arte, dereito e química.

Servizos que ofrece:

☐ Préstamo interbibliotecario a nivel nacional e internacional.

☐ Préstamo para alumnos, PDI e PAS.

☐ Información bibliográfica, búsquedas e referencias bibliográficas.

☐ Catálogo automatizado colectivo de publicacións periódicas (a nivel nacional).

Contacto:

Conserxería (988 387320)

Campus As Lagoas - 32004- Ourense

Horario de atención ao público: De luns a venres de 8:30h a 21:00h

Acceso ao Catálogo da Biblioteca

CONTA DE CORREO ELECTRÓNICO DA UNIVERSIDADE DE VIGO

☐ Basta con estar matriculado na Universidade e dispor do cartón universitario.

☐ No momento de formalizar a matrícula créase unha conta de correo cun nome de usuario e coa extensión alumnos.uvigo.es

☐ Con ese nome de usuario e esa clave tamén poderás acceder á rede WIFI. Todas as instalacións da Universidade de Vigo teñen acceso a internet por rede WIFI

☐ <http://www.uvigo.es>

CARNET UNIVERSITARIO

O Carné Universitario é unha tarxeta intelixente realizada en colaboración co Santander, que acredita o estudante, profesorado e personal de administración e servizos como membros da comunidade universitaria.

Ademais de todas as funcións asociadas ás tarxetas intelixentes, o carné poderá dispoñer de servizos financeiros 4B Maestro, se se solicitan voluntariamente

☐ Para qué podes utilizalo?

☐ Acreditación universitaria

☐ Acceso a recintos e ordenadores das aulas de informática e persoais*

☐ Préstamo de libros en bibliotecas

☐ Consultas en Puntos de Información e, opcionalmente, en caixeiros 4B*

☐ Tarxeta deportiva

☐ Moedeiro electrónico

☐ Descontos en comercios

☐ Tarxeta 4B Maestro (opcional)

☐ Firma Electrónica

☐ Solicítalo en calquera momento nas Oficinas Universitarias Santander do campus, levando unha fotografía recente. Recíbralo no teu domicilio particular. Para que inclúa o servizo 4B Maestro só necesitas ser titular dunha conta bancaria no Santander. Esta contorna non ten nin gastos de administración nin de mantemento.

☐ O Carné Universitario non hai que renovalo cada ano. Para activar a función financeira diríxete á Oficina Universitaria.

SEGURO ESCOLAR

☐ Os alumnos da Universidade de Vigo, sexa cal for a súa nacionalidade ou estudos que cursen, quedan cubertos por un seguro escolar. Do mesmo xeito que se regula para os niveis educativos previos, a Lei establece a cobertura obrigatoria.

☐ Ademais, a Universidade de Vigo subscribiu un seguro adicional, seguro cum laude, para todos os seus alumnos, incluídos aqueles que non quedan cubertos polo seguro obrigatorio. Ambos os seguros páganse no momento de formalizar a matrícula, polo que non teñen custo adicional algún.

☐ Con carácter complementario aos dous anteriores, a Universidade de Vigo dispón dun seguro voluntario, seguro cum laude plus, con maiores coberturas que aqueles e a un custo moi reducido (ao redor de 10 euros por curso).

OUTROS SERVIZOS

- **Actividades Culturais**
- **Deportes**
- **Voluntariado**
- **Area de Emprego**
- **Fundación Universidade de Vigo**
- **Gabinete psicopedagógico**
- **Tribunal de Garantías**

Grado en Geografía e Historia

Subjects

Year 1st

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
002G251V01101	Geography: Basics of physical geography	1st	6

002G251V01102	History: Introduction to ethnology	1st	6
002G251V01103	Art: languages and artistic techniques	1st	6
002G251V01104	Modern language: English for humanities	1st	6
002G251V01105	History of pre-Columbian and colonial America	1st	6
002G251V01201	Geography: Basics of human geography	2nd	6
002G251V01202	History: Introduction to historiography	2nd	6
002G251V01203	Art: Classical art	2nd	6
002G251V01204	Archaeology theory and method	2nd	6
002G251V01205	Universal prehistory	2nd	6

IDENTIFYING DATA				
Geography: Basics of physical geography				
Subject	Geography: Basics of physical geography			
Code	002G251V01101			
Study programme	Grado en Geografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1st	1st
Teaching language	#EnglishFriendly Spanish Galician			
Department				
Coordinator	de Uña Álvarez, Elena Pilar Álvarez Vázquez, Miguel Ángel			
Lecturers	Álvarez Vázquez, Miguel Ángel			
E-mail	edeuna@uvigo.gal mianalva@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
General description	Subject of basic knowledge and training. It treats of the theoretical and methodological foundations for the global knowledge of the natural systems, and his application in the context of the society. It integrates the study of the properties of the main components (relief, water, climate, biota), his interactions and configuration in the biophysical units of the Earth. English Friendly subject: International students may request from the teachers: a) resources and bibliographic references in English, b) tutoring sessions in English, c) exams and assessments in English.			

Training and Learning Results

Code				
A1	Students will have shown they have sufficient knowledge and understanding of an area of study, starting after completion of general secondary education, and normally reaching a level of proficiency that, being mostly based on advanced textbooks, will also include familiarity with some cutting-edge developments within the relevant field of study.			
A3	Students will be able to gather and interpret relevant data (normally within their field of study) that will allow them to have a reflection-based considered opinion on important issues of social, scientific and ethical nature.			
A4	Students will be able to present information, ideas, problems and solutions both to specialist and non-specialist audiences.			
A5	Students will acquire the learning skills that are required to pursue further studies with a high degree of independence.			
B1	To know the territory (environment, society, culture) from a diachronic and a synchronic perspective.			
B3	To acquire the skills that are necessary to register, analyze and interpret relevant geographical and historical data.			
C1	To know the key concepts and developments of the field of Physical Geography.			
C3	To know the key concepts and developments of geographical spaces (physical, human and economic aspects) in their social and territorial dynamics.			
C6	Knowledge and application of the fundamental research methods and techniques in geography.			
C8	Development and application of methods of field work.			
D1	Analysis and synthesis skills.			
D4	Oral and written communication skills in one's own language.			
D7	Critical-thinking skills.			
D8	Ethical commitment and social responsibility.			
D11	Independent-learning skills.			
D15	Awareness of environmental issues.			

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Knowledge of the fundamental concepts of the Physical Geography, the Human Geography and the Geographic Analysis, integrated in the process of the development of the field discipline of the Geography	A1	B1	C1	D1 D4 D15
Taking of consciousness on the contributions of the geographic science in the academic and social field, manifested through a critical reasoning that influences environmental and cultural dynamics.	A4	A3	B1	C3 D1 D4 D7 D15

Skill for the realisation of work, using technical of qualitative and quantitative character, and put in A5 B3 C6 D4
value for the diversity and social welfare. C8 D8
D11

Contents

Topic

1. Theoretical and methodological background	1.1 Scientific Field of the Physical Geography 1.2 Elements and scales
2. Natural systems	2.1 Greater Components 2.2 Dynamic Interactions 2.3 Natural Heritage
3. Phenomena of change	3.1 Natural Risks 3.2 Human Intervention

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Introductory activities	2	1	3
Lecturing	18	20	38
Scientific events	3	4	7
Studies excursion	12	10	22
Discussion Forum	0	10	10
Practices through ICT	8	8	16
Objective questions exam	2	11	13
Essay questions exam	2	11	13
Systematic observation	0	10	10
Report of practices, practicum and external practices	3	15	18

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Introductory activities	Taking contact with students that includes presentation of the subject, information about the level of knowledge from the group, and introduction to the fundamental concepts.
Lecturing	Explanation of the contents and development of formative actions of reasoning, analysis and synthesis by the educational in the field of the theory of the subject.
Scientific events	Conferences, social gatherings, debates and days that allow to deepen in the theoretical and practical questions.
Studies excursion	Application of the knowledges to concrete situations, out of the academic space, for acquisition of basic skills.
Discussion Forum	Activities developed in a virtual outline in which they debate diverse topics related to academic and/or professional field.
Practices through ICT	Activities of practical application of the knowledges and acquisition of skills, supported by the use of the ICT. They will devote to orient to the students in the realisation of his autonomous work or in group (preparation and presentation of the inform/memory). These activities will be directed to the explanation and resolution of practical exercises in the classroom of the course and in the classroom of computing.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Introductory activities	The personalised attention will consist in the orientation of the level of learning required, the introduction to the materials, the resolution of doubts and the explanation of the dynamics of the development of the subject. Face-to-face way: follow-up in the classroom of the course. Way no face-to-face: Virtual Classroom in Remote Campus and MooVi platform.
Studies excursion	The personalised attention will consist in the accompaniment and active motivation in the activity, the development of the capacity of attention/participatory observation and the support for the use of technicians or specific instruments. Face-to-face way: follow-up out of the classroom. Way no face-to-face: Virtual Classroom in Remote Campus and MooVi platform.
Practices through ICT	The personalised attention will consist in the orientation and resolution of doubts or problems of the exercises and practical cases, directed to preparation of the report of practices. Face-to-face way: follow-up in the classroom of the course and in the classroom of computing of the faculty. Way no face-to-face: Virtual Classroom in Remote Campus and MooVi platform.

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Objective questions exam	The students will complete a reasoned questionnaire, analyzing and interpreting aspects related to the theoretical topic of Physical Geography. The assessed learning outcomes are: Understanding of the fundamental concepts of Physical Geography, Human Geography, and Geographic Analysis, integrated into the development process of the disciplinary field of Geography; Awareness of the contributions of geographical science in the academic and social spheres, demonstrated through critical reasoning that focuses on environmental and cultural aspects.	20	A1	B1	C1	D1 C6 D4 D7 D15
Essay questions exam	The students will make a questionnaire reasoned, with analysis and interpretation of the questions related with the theory of the Physical Geography. The questions posed require an answer structured and reflexive. The results of learning evaluated are: Knowledge of the fundamental concepts of the Physical Geography, the Human Geography and the Geographic Analysis, integrated in the process of the development of the field discipline of the Geography; Taking of consciousness on the contributions of the geographic science in the academic and social field, manifested through a critical reasoning that influences environmental and cultural dynamics.	40	A1	B1	C1	D1 C3 D4 D7 D15
Systematic observation	Active participation of the students in the sessions and activities proposed by the teacher, considering the continuous evaluation of the autonomous work in the classroom, in the field and in the MooVi platform. The results of learning evaluated are: Taking of consciousness on the contributions of the geographic science in the academic and social field, manifested through a critical reasoning that influences environmental and cultural dynamics.	10	A3 A4 A5		C6 C8	D7 D8 D15
Report of practices, practicum and external practices	For the evaluation of the practices (in addition to the active participation in the activities), the students will elaborate (preferably in group) a report including the description, analysis and assessment of the practices with the support of the ICT and the Study excursions. The report will be delivered through MooVi, doing his presentation in the virtual classroom of the Remote Campus. The results of learning evaluated are: Skill for the realisation of work, using technical of qualitative and quantitative character, and put in value for the diversity and social welfare. Taking of consciousness on the contributions of the geographic science in the academic and social field, manifested through a critical reasoning that influences environmental and cultural dynamics.	30	A3 A4 A5	B3	C6 C8	D1 D4 D8 D11

Other comments on the Evaluation

Two evaluation systems are established: continuous assessment (tests and activities carried out throughout the semester) and global assessment (official exam dates for each evaluation opportunity established in the academic calendar), between which students can choose. To pass the continuous evaluation, students must achieve a minimum grade of 50% in each evaluation item. In the event of not reaching the minimum grade in any of the evaluation items, the highest possible grade will be the highest within the failing range (Art. 32.2 Regulamento sobre a Avaliação da Universidade de Vigo, 2023).

The students have fulfil the minimum requirements of necessary presence for the continuous assessment. Likewise have to attend and make the proofs that teacher have like indispensable. The follow-up make trough the following resources: virtual Course in the platform *Moodle (*MooVi, *UVigo) and e-mail. Face-to-face teaching: follow-up in the classroom. Teaching no face-to-face: Remote Campus (link in *MooVi).

The students that receive to the modality *semipresencial* must follow the subject by the Virtual Course in the MooVi platform, that allow the access to the precise materials for achieve the results of learning. The use of the materials offer to students in *MooVi have to respect the rights of author, and ben described with a zero any proof or examination in which they copy " in the substantial extraneous works (*dile-scape).

For all the students will specify in *MooVi the methodology, the activities, assessment, together with the calendar of delivery (face-to-face or remote) that remain clearly established. The follow-up of each student (use of the TIC) will give own tools of the platform.

Those students that choose to be evaluated by the modality of "global assessment" have to communicate it to the teacher in the term of 31 working days from the start of each *cuatrimestre ((artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliação, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo, do 2023). Students who choose the global assessment modality will be evaluated on the subject's program through a theoretical exam (60%) and a mandatory assignment to be agreed upon with the instructors of the course (40%).

Sources of information

Basic Bibliography

Aguilera, M.J. et al, **Geografía General I. Geografía Física**, 2, UNED, 2020

Ayala, F. & Olcina, J., **Riesgos naturales**, 1, Ariel Geografía, 2002

Clifford, N.J. (Coord.), **Key Concepts in Geography**, 2, Sage, 2009

Gregory, K., **The Earth's Land Surface**, 1, Sage, 2010

López Bermúdez, F. et al, **Geografía Física**, 1, Cátedra, 1992

Piqueras, J., **Introducción a la Geografía**, 1, Universitat de València, 2013

Tarbuk, E. & Lutgens, F., **Ciencias de la Tierra**, 10, Prentice Hall, 2015

Varios autores, **Guía para la elaboración de estudios del medio físico**, 4, FC del Valle Salazar, 2014

UNEP, **Environmental Programme Publications & Data**, <https://www.unep.org/publications-data>, Acceso 2022

EUNIS, **European Nature Information System**, <https://eunis.eea.europa.eu/>, Acceso 2022

World Meteorological Organization, **Weather-Climates-Water**, <https://public.wmo.int/en/our-mandate/climate>, Acceso 2022

IPCC, **The Intergovernmental Panel on Climate Change**, <https://www.ipcc.ch/>, Acceso 2022

Forest Watch, **Forest Monitoring Designed for Action**, <https://www.globalforestwatch.org/?lang=en>, Acceso 2022

UNESCO, **Lista del Patrimonio Mundial**, <https://whc.unesco.org/es/list/>, Acceso 2022

GGN, **Global Geoparks Network**, <http://www.globalgeopark.org/>, Acceso 2022

Complementary Bibliography

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Geography: Basics of human geography/O02G251V01201

IDENTIFYING DATA				
Historia: Introducción á etnoloxía				
Subject	Historia: Introdución á etnoloxía			
Code	002G251V01102			
Study programme	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Comendador Rey, Beatriz Pilar			
Lecturers	Comendador Rey, Beatriz Pilar			
E-mail	beacomendador@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/my/			
General description	Esta asignatura está concebida como unha introducción á etnoloxía e un achegamento aos modelos de interpretación das sociedades preestatais do pasado			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.			
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica			
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado			
C13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais			
C17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente			
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento			
D9	Traballo en equipo en diversos contextos			
D10	Atención á diversidade e multiculturalidade.			
D16	Coñecemento doutras culturas			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Emprego correcto dos conceptos, terminoloxía e métodos de análise e interpretación das sociedades preestatais e do cambio histórico	A4	C13 C17	D10
Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado	B3	C12	D5 D16
Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos	A3		D9

Contidos

Topic	
1. Introducción	1.1. Conceptos e terminoloxía básica. 1.2. A noción de alteridade.
2. As formas culturais e sociais.	2.1. Sexo, xénero, parentesco e comunidade. 2.2. As formas da economía. 2.3. As formas do poder. 2.4. As formas do conflito. 2.5. As formas dos simbolismo.
3. Os grandes modelos na interpretación do cambio histórico.	3.1. O espazo e o tempo como coordenadas de aproximación ao pasado. 3.2. As principais correntes nas explicacións do cambio cultural.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	0	2
Lección maxistral	23	25	48
Eventos científicos	2	2	4

Traballo tutelado	0	30	30
Prácticas con apoio das TIC	6	5	11
Resolución de problemas	0	13	13
Seminario	7	5	12
Exame de preguntas obxectivas	1	8	9
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	7	10
Traballo	6	0	6
Observación sistemática	0	5	5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introdutorias	Actividades previas para coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións do alumnado.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Eventos científicos	Horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas polo Departamento de Historia, Arte e Xeografía e pola Facultade de Historia desta universidade
Traballo tutelado	O/A estudante, de xeito colaborativo e en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación, contraste e observación dos coñecementos nun contexto determinado nun espazo externo.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas

Atención personalizada

Methodologies	Description
Actividades introdutorias	Seguimento individualizado dos materiais xerados coas anotacións da profesora. O seguimento individualizado do alumnado será feito a partir das ferramentas propias da plataforma Moovi e/ou medios telemáticos.
Traballo tutelado	Seguimento individualizado do traballo e os materiais xerados coas anotacións da profesora. O seguimento individualizado do alumnado será feito a partir das ferramentas propias da plataforma Moovi e/ou medios telemáticos.
Seminario	Seguimento individualizado dos materiais xerados coas anotacións da profesora. O seguimento individualizado do alumnado será feito a partir das ferramentas propias da plataforma Moovi e/ou medios telemáticos.
Resolución de problemas	Seguimento individualizado dos materiais xerados coas anotacións da profesora. O seguimento individualizado do alumnado será feito a partir das ferramentas propias da plataforma Moovi e/ou medios telemáticos.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Exame de preguntas obxectivas	O bloque I será avaliado mediante unha proba que inclúe preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos, ou preguntas abertas cortas). Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Emprego correcto dos conceptos, terminoloxía e métodos de análise e interpretación das sociedades preestatais e do cambio histórico	40	A4	C13 C17	D10
Resolución de problemas e/ou exercicios	Relacionados con todos os bloques realizarase a resolución dunha serie de exercicios no prazo establecido polas profesoras. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado	20		B3 C12	D5 D16
Traballo	Para avaliar os bloques II-III realizarase un traballo colaborativo con diversas actividades que finalizan na entrega dun documento. O traballo colaborativo será exposto por un dos membros do grupo elixido ao chou e a cualificación será igual para todos os membros do grupo. A avaliación será por pares, profesor e os propios alumnos que cubrirán unha ficha Resultados de aprendizaxe avaliados: Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos. Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado	30	A3 B3	C12	D5 D9 D16

Observación sistemática	En todas as actividades e probas que conforman a programación valorarase a participación do alumnado. Resultados de aprendizaxe avaliados: Emprego correcto dos conceptos, terminoloxía e métodos de análise e interpretación das sociedades preestatais e do cambio histórico.	10	A4	C13 D10 C17
-------------------------	--	----	----	----------------

Other comments on the Evaluation

- A Material Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, permitirá o acceso aos materiais precisos para adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos.
- Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido.
- O estudantado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no transcurso da avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/a docente considere imprescindibles. No caso do alumnado semipresencial, as actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota.
- Para aprobar a materia, será preciso superar cada un dos bloques de avaliación da materia.
- O alumnado que non siga á modalidade de avaliación continua e que non realice a entrega de, como mínimo, o 80% das actividades prácticas nos prazos establecidos, pasará ao modelo de avaliación final.
- O seguimento individualizado da participación do alumnado (10%) será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios enliña, etc.).
- O estudantado que elixa ser avaliado mediante a modalidade de avaliación global deberá comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo).
- O alumnado que non siga a avaliación continua será avaliado dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 90% da avaliación final, e que examinará a adquisición das competencias tanto teóricas como prácticas.
- Todos os estudantes matriculados na materia deben cumprir o seu compromiso de honestidade académica e respectar os dereitos de autor/a tanto á hora de empregar os materiais postos á súa disposición a través de Moovi, como en calquera tarefa, proba ou exame.
- Calquera indicio de plaxio será cualificado cun cero, entendendo por iso cando se copien no substancial obras alleas, o que inclúe todo tipo de material ou recurso suxeito a propiedade intelectual, desde ideas e imaxes ata softwares ou vídeos, entre outros, sen citarse debidamente dándooas como propias.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

- Bonte, P. e Izard, M. (dir.), **Diccionario de Etnología y Antropología**, Akal, 2005
- Bohannan, P., **Para raros nosotros. Introducción a la antropología cultural**, Akal, 2005
- Ember, C.F., Ember, M. e Peregrine, P., **Antropología**, Pearson Educación, 2004
- Geertz, C., **La interpretación de las culturas**, Paidós, 1989
- Ingold, T. (ed), **Companion Encyclopedia of Anthropology**, Routledge, 1997
- ##### Complementary Bibliography
- Geertz, C., **Los usos de la diversidad**, Paidós, 1996
- Geertz, C., **El surgimiento de la Antropología posmoderna**, Gedisa, 1998
- González Ruibal, A., **La experiencia del otro: una introducción a al etnoarqueología**, Akal, 2003
- Guilaine, J. e Zammit, J., **El camino de la guerra: la violencia en el prehistoria**, Ariel, 2002
- Hernando Gonzalo, A., **Arqueología de la identidad**, Akal, 2002
- Johnson, A.W. e Earle, T., **La evolución de las sociedades desde los grupos cazadores-recolectores al estado agrario**, Ariel, 1984
- Lévi-Strauss, C., **El totemismo en la actualidad**, Fondo de Cultura Económica, 1982
- Lull, V., Micó, R., Palomar, P., Rihuete, C. e Risch, R., **Arqueología del origen del estado**, Bellaterra, 2007
- Orme, B., **Anthropology for Archaeologists**, Duckworth, 1981
- Sahlins, M., **Las sociedades tribales**, Labor, 1984
- Sahlins, M., **Economía de la Edad de Piedra**, Akal, 1983
- Service, E., **Los Cazadores**, Labor, 1973
- Wolf, E., **Los Campesinos**, Labor, 1978

Other comments

Ao longo do curso entregarase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

Recoméndase que o alumnado coñeza as ferramentas dixitais básicas (procesado de textos, realización de presentacións, bases de datos, etc).

IDENTIFYING DATA				
Arte: Linguaxes e técnicas artísticas				
Subject	Arte: Linguaxes e técnicas artísticas			
Code	002G251V01103			
Study programme	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Galego			
Department				
Coordinator	Nodar Fernández, Victoriano			
Lecturers	Nodar Fernández, Victoriano			
E-mail	vnodar@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
General description	A materia que se presenta baixo o título de Linguaxes e técnicas artísticas, non se presenta como unha historia da arte no sentido estrito do concepto, se non que, indo máis alá do contido histórico, reúne unha serie de conceptos básicos que o futuro historiador da arte debe coñecer. O obxectivo fundamental é aproximar ao estudante que se inicia na titulación, á comprensión do fenómeno artístico dende a análise ou lectura formal dos elementos primordiais de expresión que constitúen cada unha das artes. Así obteríanse uns coñecementos que permitirían a reconstrución tan obxectiva como sexa posible de todos aqueles aspectos que contribúan a coñecer e comprender a forma e a función orixinal das obras de arte para, en cursos posteriores, poder ser estudadas en relación coas circunstancias nas que foron realizadas. Desta forma, a materia organízase como un compendio de contidos orientados a promover a reflexión sobre a natureza e función da obra de arte e sobre as peculiaridades das distintas linguaxes artísticas. Unha inevitable delimitación de campos científicos determina que a materia se centre na análise das distintas linguaxes tradicionais, dende a arquitectura ás chamadas artes visuais e decorativas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
B2	Comprender os procesos que se desenvolven en diversas escalas espazo-temporais e en diversos contextos socio-culturais
B6	Aplicalas no contexto do futuro académico e/ou profesional; e crear as bases para futuros estudos de postgrao, especializados e/ou multi-disciplinares
C27	Coñecementos particulares e optativos da Historia da Arte
C28	Coñecemento das distintas metodoloxías da aproximación á Historia da Arte
C29	Coñecemento sistemático e integrado do feito artístico: distintas linguaxes e técnicas da produción artística ao longo da historia
C31	Coñecementos básicos de iconografía como clave para a interpretación de imaxes
C33	Coñecementos sobre documentación, composición de materiais e técnicas construtivas dos bens artísticos mobles e inmoebles
C34	Coñecementos instrumentais aplicados á Historia da Arte
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Aplicación dos coñecementos
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D7	Capacidade de razoamento crítico
D8	Compromiso ético e responsabilidade social
D10	Atención á diversidade e multiculturalidade.
D14	Motivación pola calidade
D16	Coñecemento doutras culturas

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecemento sistemático e integrado do feito artístico: arquitectura, escultura, pintura e artes menores, os seus elementos integrantes, finalidade e destino.	A3	B2	C27 C29 D16	D1 D7
Coñecemento e comprensión dos diferentes materiais, técnicas e procedementos artísticos e dos valores formais e expresivos que as vehiculan.	A3		C27 C29 C33	D2 D8

Adquisición e dominio da terminoloxía artística específica.

A4 B6 C27 D2
C29 D4
C33 D16

Capacitación para a selección, manexo e tratamento da información e os datos artísticos básicos nun contexto tanto disciplinar como multidisciplinar.

A4 C27 D1
C28 D7
C29 D8
C33 D14

Comprensión das principais creacións, solucións e elementos do mundo clásico.

C29 D10
D16

Manexo das fontes iconográficas e a súa aplicación para a interpretación e correcta lectura da obra de arte

A3 C27 D1
C28 D2
C31 D7
C34 D10
D16

Contidos

Topic

1. Teoría e linguaxe da arquitectura	1.1. Elementos formais do espazo arquitectónico 1.2. Función, símbolo e tipoloxías arquitectónicas 1.3. Tratados de arquitectura
2. Artes visuais e decorativas	2.1. A arte da escultura: materiais, procedementos técnicos e plásticos, función e significado 2.2. A arte da pintura: elementos formais e plásticos. As técnicas pictóricas e as súas posibilidades 2.3. Fontes literarias e técnicas
3. As artes decorativas e suntuarias	3.1. Fontes e técnicas das artes decorativas: materiais, elaboración e evolución histórica.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	1	0	1
Lección maxistral	24	10	34
Eventos científicos	4	20	24
Saídas de estudo	4	10	14
Traballo tutelado	3	20	23
Obradoiro	4	10	14
Seminario	5	5	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	12	14
Observación sistemática	1	1	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	12	14

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Sesións previas orientadas á presentación do desenvolvemento da materia e toma de contacto co alumnado
Lección maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos teóricos da materia con apoio de material gráfico e didáctico
Eventos científicos	Saídas programadas para asistir a actividades docentes e divulgativas organizadas por especialistas de institucións museísticas. Reservaranse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía de xeito que computan nas actividades dirixidas.
Saídas de estudo	Práctica de campo para o estudo in situ das planimetrías e tipoloxías arquitectónicas e dos diferentes xéneros artísticos
Traballo tutelado	Realización e exposición por parte do estudante dun traballo individual tutelado, relacionado cos contidos da materia, iniciándose no manexo das fontes bibliográficas, documentais e literarias
Obradoiro	Actividades prácticas orientadas á planificación dos traballos tutelados e á súa exposición así como outros aspectos complementarios da materia.
Seminario	Atención tutorizada en grupo para a atención e resolución de aspectos derivados da aprendizaxe

Atención personalizada

Methodologies Description

Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá na orientación dos métodos de traballo e estudo, a resolución de dúbidas e o seguimento das labores individuais. TODO O ALUMNADO: na plataforma virtual de docencia Moodle (Moovi Uvigo), Campus Remoto, mail, e na aula e despacho cando sexa posible.
Seminario	A atención personalizada consistirá na orientación dos métodos de traballo e estudo, a resolución de dúbidas e o seguimento das labores individuais. TODO O ALUMNADO: na plataforma virtual de docencia Moodle (Moovi Uvigo), Campus Remoto, mail, e na aula e despacho cando sexa posible.
Obradoiro	A atención personalizada consistirá na orientación dos métodos de traballo e estudo, a resolución de dúbidas e o seguimento das labores individuais. TODO O ALUMNADO: na plataforma virtual de docencia Moodle (Moovi Uvigo), Campus Remoto, mail, e na aula e despacho cando sexa posible.

Avaliación							
	Description	Qualification	Training and Learning Results				
Traballo tutelado	Os traballos tutelados serán avaliados en función do interese, bibliografía e metodoloxía empregada, así como dos recursos empregados na súa presentación. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Aprendizaxe e lectura crítica e integral da obra de arte, tendo en conta a complexidade das súas diferentes interpretacións e significados. Manexo das fontes iconográficas e a súa aplicación para a interpretación e correcta lectura da obra de arte. Capacitación para a selección, manexo e tratamento da información e datos artísticos básicos.	20	A3 A4	B2 C28 C29 C33 C34	D1 D2 D4 D7 D16		
Obradoiro	As prácticas realizadas nos obradoiros serán avaliadas mediante a entrega dos exercicios realizados nas diferentes sesións de traballo. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos fundamentos da arte e das técnicas artísticas. Comprensión das diferentes técnicas artísticas utilizadas nas obras de arte.	10	A3 A4	B6 C28 C29	D1 D2 D7 D14		
Resolución de problemas e/ou exercicios	A sesión maxistral será avaliada mediante unha proba escrita de resposta curta. Para superar esta proba é necesario obter un mínimo de 5 puntos (sobre os 10 do total). Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento sistemático e integrado do feito artístico. Coñecemento e comprensión dos diferentes materiais, técnicas e procedementos artísticos e dos valores formais e expresivos. Adquisición e dominio da terminoloxía artística específica.	40	A4	B2 B6 C27 C28 C29 C33	D1 D4 D10 D14 D16		
Observación sistemática	Valoración do traballo autónomo do alumnado a través de comenatrios de obras de arte desde o punto de vista técnico. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Capacitación para a selección, manexo e tratamento da información e os datos artísticos básicos nun contexto tanto disciplinar como multidisciplinar.	10	A4	C27 C28 C29 C33	D1 D7 D8 D14		
Exame de preguntas de desenvolvemento	A sesión maxistral será avaliada mediante unha proba escrita de resposta longa de carácter transversal na que terá que relacionar diferentes contidos e ideas do temario. Para superar a materia, é necesario acadar nesta proba unha cualificación mínima de 5 puntos (sobre os 10 do total). Con isto o alumno dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecer as técnicas artísticas como resultado dun complexo proceso.	20	A4	B2 B6 C27 C28 C29 C33	D1 D4 D10 D14 D16		

Other comments on the Evaluation

Os estudantes que se acollen á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados de aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe de nota. O seguimento individualizado da participación dos alumnos a través das TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas

ou exercicios en liña, etc.).

A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (dle-rae).

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles.

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do *Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo*). Serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

BONET CORREA, Antonio, **Historia de las artes aplicadas e industriales en España**, 2ª, Catedra, 2006

BOZAL, Valeriano, **El lenguaje artístico**, 1ª, Península, 1970

CALABRESE, Omar, **El lenguaje del arte**, Reimp., Paidós, 2003

CARMONA MUELA, Juan, **Iconografía de los santos**, Reimp., Akal, 2008

FATÁS, Guillermo, BORRÁS, Gonzalo M., **Diccionario de términos de arte y elementos de arqueología, heráldica y numismática**, 4ª, Alianza, 2012

Complementary Bibliography

CALABRESE, Omar, **Cómo se lee una obra de arte**, Cátedra, 1999

CARMONA MUELA, Juan, **Iconografía cristiana**, 4ª reimp., Akal, 2016

DOERNER, Max, **Los materiales de pintura y su empleo en el arte**, 6ª, Reverté, 2011

MALTESE, Corrado, **Las técnicas artísticas**, Reimp., Cátedra, 2006

MONREAL Y TEJADA, Luis, **Iconografía del cristianismo**, 2ª reimp., Acantilado, 2014

WITTKOWER, Wittkower, **La escultura: procesos y principios**, Reimp., Alianza, 2006

VV.AA., **Diccionario visual de términos de arte**, Reimp., Cátedra, 2015

Recomendacións

Other comments

Recoméndaselle ao alumno a familiarización cun léxico de termos e voces de arte e arquitectura para a comprensión das diferentes disciplinas de Historia da Arte.

Ao longo do curso entregarase unha documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

IDENTIFYING DATA				
Modern language: English for humanities				
Subject	Modern language: English for humanities			
Code	002G251V01104			
Study programme	Grado en Geografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1st	1st
Teaching language	English			
Department				
Coordinator	Fernández Carballo Calero, María Victoria			
Lecturers	Fernández Carballo Calero, María Victoria			
E-mail	victoria@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
General description	(*)O obxectivo principal desta materia é introducir ao alumno na terminoloxía básica utilizada nas áreas de Historia, Arte e Xeografía; así como consolidar coñecementos previos de lingua inglesa.			

Training and Learning Results

Code				
A1	Students will have shown they have sufficient knowledge and understanding of an area of study, starting after completion of general secondary education, and normally reaching a level of proficiency that, being mostly based on advanced textbooks, will also include familiarity with some cutting-edge developments within the relevant field of study.			
A2	Students will be able to apply their knowledge and skills in their professional practice or vocation and they will show they have the required expertise through the construction and discussion of arguments and the resolution of problems within the relevant area of study.			
A3	Students will be able to gather and interpret relevant data (normally within their field of study) that will allow them to have a reflection-based considered opinion on important issues of social, scientific and ethical nature.			
A4	Students will be able to present information, ideas, problems and solutions both to specialist and non-specialist audiences.			
A5	Students will acquire the learning skills that are required to pursue further studies with a high degree of independence.			
B4	To develop the skills linked to the production, communication and management of the knowledge and skills acquired, as well as to the results of their critical thinking.			
B6	Future application in an academic and/or professional context, and establishing the foundations for future postgraduate, specialized and/or multidisciplinary studies.			
C13	Awareness of and respect for points of view arising in different cultural/national backgrounds.			
C17	Ability to read historiographic texts and original documents, as well as to transcribe, summarize and catalogue information appropriately.			
D5	Knowledge and information-management skills.			
D10	Awareness of diversity and multiculturalism.			
D11	Independent-learning skills.			
D14	Striving for quality.			
D16	Knowledge of other cultures.			

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
(*)Capacidade de comprender textos escritos sobre temas xerais, académicos e profesionais da especialidade	A1 A2 A3	B4 B6	C13 C17	D5 D10 D11 D14 D16
(*)Capacidade de comprender textos orais sobre temas xerais, académicos e profesionais da especialidade	A4 A5	B4 B6	C13 C17	D5 D10 D11 D14 D16
(*)Participar con fluidez nunha conversación sobre temas xerais, académicos e profesionais da especialidade	A3 A4 A5	B4 B6	C13 C17	D5 D10 D11 D14 D16

(*)Capacidade de realizar unha presentación sobre temas xerais, académicos e profesionais da especialidade	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B6	C13 C17	D5 D10 D11 D14 D16
--	----------------------------	----------	------------	--------------------------------

Contents

Topic	
(*)1. History	(*)1.1. Specific vocabulary 1.2. Grammar 1.3. Language skills: reading, writing, listening, speaking.
(*)2. Art	(*)1.1. Specific vocabulary 1.2. Grammar 1.3. Language skills: reading, writing, listening, speaking.
(*)3. Geography	(*)1.1. Specific vocabulary 1.2. Grammar 1.3. Language skills: reading, writing, listening, speaking.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	23	43	66
Scientific events	2	0	2
Autonomous problem solving	0	50	50
Problem solving	10	5	15
Mentored work	5	2	7
Objective questions exam	2	0	2
Problem and/or exercise solving	3	0	3
Essay	5	0	5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	(*)Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Scientific events	(*)Horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas polo Departamento de Historia, Arte e Xeografía e pola Facultade de Historia.
Autonomous problem solving	(*)Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Problem solving	(*)Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Mentored work	(*)En todas as actividades e probas que forman parte da programación da materia valorarase a participación do estudante.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Problem solving	
Lecturing	
Autonomous problem solving	

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Autonomous problem solving	(*)Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: dominio do inglés como lingua estranxeira, habilidades no manexo de tics para a búsqueda de aproveitamento de información	30	A1 B4 C13 D5 A2 B6 C17 D10 A3 D11 A4 D14 A5 D16

Problem solving	(*)Traballo no que o alumno debe resolver unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Nel o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A resolución pode ser presencial e non presencial. Pódense empregar diferentes ferramentas para aplicar esta técnica como, por exemplo, o chat, correo, foro, audioconferencia, videoconferencia, etc. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: dominio do inglés como lingua estranxeira, habilidades no manexo de tics para a búsqueda de aproveitamento de información	10	A1 B4 C13 D5 A2 B6 C17 D10 A3 D11 A4 D14 A5 D16
Mentored work	(*)Asistencia continuada e participación activa nas sesións teóricas, titorías e outras actividades. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: dominio do inglés como lingua estranxeira, capacidade de comunicación oral e escrita, capacidade de traballo a nivel individual e en equipo	10	A1 B4 C13 D5 A2 B6 C17 D10 A3 D11 A4 D14 A5 D16
Objective questions exam	(*)Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: dominio do inglés como lingua estranxeira	10	A1 B4 C13 D5 A2 B6 C17 D10 A3 D11 D14 D16
Problem and/or exercise solving	(*)Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: dominio do inglés como lingua estranxeira, capacidade de comunicación oral e escrita, capacidade de traballo a nivel individual e en equipo	20	A1 B4 C13 D5 A2 B6 C17 D10 A3 D11 A4 D14 A5 D16
Essay	(*)Elaboración e presentación de pequenos proxectos en inglés relacionados cos contidos do curso. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: dominio do inglés como lingua estranxeira, capacidade de comunicación oral e escrita, capacidade de traballo a nivel individual e en equipo, habilidades no manexo de tics para a búsqueda de aproveitamento de información	20	A1 B4 C13 D5 A2 B6 C17 D10 A3 D11 A4 D14 A5 D16

Other comments on the Evaluation

Sources of information

Basic Bibliography

RONDER, D. & THOMPSON, P., **Past Simple. Learning English through History**, Garnet Publishing, 2012

SWAN, M., **Practical English Usage**, 3rd edition, Oxford University Press, 2005

Complementary Bibliography

SÁNCHEZ, M.E. & ARROYO, M. L., **English for Art and Humanities**, Netbiblo, 2010

GOMBRICH, E.H. & HARPER, C., **A Little History of the World**, Yale University Press, 2005

JAMES, S., **Ancient Rome (Eyewitness Guides)**, Dorling Kindersley Education & British Museum, 1990

FINGER, B., **13 Art Movements Children Should Know**, Prestel, 2014

SWAN, M. & WALKER, **How English Works. A Grammar Practice Book with Answers**, Oxford University Press, 1997

OXENDEN, C., **New English File, Intermediate, Student's Book**, Oxford University Press, 2010

Collins COBUILD English Dictionary, HarperCollins Publishers, 2010

Oxford Spanish Dictionary, Oxford University Press, 2015

Recommendations

IDENTIFYING DATA				
History of pre-Columbian and colonial America				
Subject	History of pre-Columbian and colonial America			
Code	002G251V01105			
Study programme	Grado en Geografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1st	1st
Teaching language	Galician			
Department				
Coordinator	Campos Álvarez, José Ramón			
Lecturers	Campos Álvarez, José Ramón			
E-mail	xrcampos@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
General description	Study of the origins and development of the American native cultures and of the processes of discovery, conquest and colonisation of the new world. English Friendly subject: International students may request from the teachers: a) resources and bibliographic references in English, b) tutoring sessions in English, c) exams and assessments in English.			

Training and Learning Results				
Code				
A3	Students will be able to gather and interpret relevant data (normally within their field of study) that will allow them to have a reflection-based considered opinion on important issues of social, scientific and ethical nature.			
A4	Students will be able to present information, ideas, problems and solutions both to specialist and non-specialist audiences.			
A5	Students will acquire the learning skills that are required to pursue further studies with a high degree of independence.			
B2	To understand the processes developing in different spatial-temporal scales and in different socio-cultural contexts.			
C12	Critical awareness of the relationship between current events and processes and those from the past.			
C13	Awareness of and respect for points of view arising in different cultural/national backgrounds.			
C14	Knowledge of the general diachronic structure of the past.			
C16	In-depth knowledge of one or more specific periods of the past history of humanity.			
C22	Knowledge of universal history.			
D1	Analysis and synthesis skills.			
D2	Knowledge-application skills.			
D3	Organization and planning skills.			
D4	Oral and written communication skills in one's own language.			
D7	Critical-thinking skills.			
D8	Ethical commitment and social responsibility.			
D9	Teamwork in different contexts.			
D10	Awareness of diversity and multiculturalism.			
D11	Independent-learning skills.			
D16	Knowledge of other cultures.			

Expected results from this subject				
Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Knowledge of the main concepts of the History of America	A3		C14 C16	D4 D7 D9 D10 D16
Knowledge of the historical processes Americans, his causes, development and consequences	A3	B2	C14 C16	D7 D11 D16
Knowledge of the American History in a perspective compared	A5	B2	C12 C13 C22	D1 D7 D8 D11 D16

Critical consciousness of the relation between the events and current processes and the past	A5	B2	C12 C13 C14	D2 D3
Analysis and assessment of the concepts learnt from the use of historical sources and of the historiographical interpretations.	A3			D2 D7 D16
Preparation and presentation, oral and writing, of monographic works, individual or communities, based in specific bibliography	A4	B2	C13	D1 D2 D3 D4 D7 D9

Contents

Topic

1. Pre-Columbian America	1.1 The origins of the American man 1.2 The first cultures and the models of social organisation 1.3 The big native cultures
2. Colonial America	2.1 The atlantic navigations 2.2 Discovery and conquest of America 2.3 The diverse models of occupation of the territory and his administrative organisation 2.4 The economy of the European colonies 2.5 Society and culture in the colonial period

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Introductory activities	1	0	1
Lecturing	22	34	56
Scientific events	2	0	2
Mentored work	5	20	25
Problem solving	4	15	19
Workshops	6	14	20
Seminars	7	15	22
Objective questions exam	2	2	4
Systematic observation	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Introductory activities	Explanation of the methodology and the program of activities of the subject, as well as the evaluation system.
Lecturing	Exposition of the lines of interpretation and development of the topics that are part of the content program.
Scientific events	Assistance to events or informative activities.
Mentored work	Attention customised the resolution of problems derived of the realisation of the individual works.
Problem solving	Actividades destinadas a ejercicios prácticos.
Workshops	Sessions aimed at groups that will work from the beginning of the course on a specific practical topic. These jobs will also have tutelage hours. Two hours are reserved for attending cross-themed activities organized by the Department and the Faculty.
Seminars	Discussion and resolution of problems arising in carrying out the practical work and in the master classes

Personalized assistance

Methodologies Description

Lecturing	The personalised attention will consist in the resolution of doubts and review of the materials used by the students. The follow-up will make through the following resources: virtual Course in the platform Moodle (Moovi, UVigo) and email. Face-to-face teaching: follow-up in the classroom and in the seminar of computing of the Faculty. Teaching no face-to-face: Remote Campus (link in Moovi).
-----------	---

Mentored work	The personalised attention will consist in the resolution of doubts and review of the materials used by the students. The follow-up will make through the following resources: virtual Course in the platform Moodle (Moovi, UVigo) and email. Face-to-face teaching: follow-up in the classroom and in the seminar of computing of the Faculty. Teaching no face-to-face: Remote Campus (link in Moovi).
Problem solving	The personalised attention will consist in the resolution of doubts and review of the materials used by the students. The follow-up will make through the following resources: virtual Course in the platform Moodle (Moovi, UVigo) and email. Face-to-face teaching: follow-up in the classroom and in the seminar of computing of the Faculty. Teaching no face-to-face: Remote Campus (link in Moovi).

Assessment		Qualification	Training and Learning Results			
	Description					
Mentored work	The supervised work sessions will be evaluated by carrying out a project to be developed on a topic on the program. Which will account for the following learning outcomes: Preparation and presentation, oral and written, of monographic, individual or collective works, based on specific bibliography.	30	A4	B2	C13	D1 D2 D3 D4 D7 D9
Problem solving	Text comments and graphic material that will be provided by the teacher. Which will account for the following learning outcomes: Analysis and assessment of the concepts learned from the use of historical sources and historiographical interpretations. Continuous evaluation of the autonomous work of the students, through the performance of the activities and tests that make up the programming of the subject. Which will account for the following learning outcomes: Knowledge of the History of America from a comparative perspective.	20	A3		C22	D2 D7 D16
Objective questions exam	Tests that assess knowledge and that include short-answer questions, text and image comments. Which will account for the following learning outcomes: Knowledge of historical processes, their causes, development and consequences.	40	A3	B2	C14 C16	D2 D7 D11 D16
Systematic observation	Tests that assess knowledge and that include short-answer questions, text and image comments. Which will account for the following learning outcomes: Knowledge of historical processes, their causes, development and consequences.	10	A5	B2	C12 C13 C22	D1 D7 D8 D11 D16

Other comments on the Evaluation

Los alumnos que se acojan a la modalidad semipresencial podrán seguir la asignatura a través del Curso Virtual en la plataforma de teledocencia Moodle de la Universidade de Vigo, que podrán acceder a los materiales necesarios para la adquisición de competencias y consecución de resultados. de aprendizaje, tanto de nuestro contenido teórico como práctico. Se especificarán las metodologías docentes, las actividades de evaluación, junto con el calendario de impartición (presencial o a distancia) que quedará claramente establecido. Las actividades que requieren asistencia serán sustituidas por otras que podrán acceder al mismo porcentaje de la nota. El seguimiento individual de la participación de los alumnos a través de las TIC se realiza mediante las herramientas propias de la plataforma (participación, estadísticas de acceso, pruebas o ejercicios online, etc.). El estudiante debe cumplir con los requisitos mínimos de asistencia necesarios para la evaluación continua. También deberás asistir a las pruebas que el/los profesor/es tendrán como imprescindibles.

Los estudiantes que elijan ser evaluados mediante la modalidad de evaluación global deberán comunicarlo al profesorado responsable de la materia en el plazo de 31 días hábiles desde el inicio de cada cuatrimestre (artículo 19.4 del Reglamento sobre avaliación, a calificación ea calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo).

Los alumnos que no puedan optar a la evaluación continua serán evaluados sobre los contenidos del programa de la asignatura mediante una prueba escrita, que supondrá el 70% de la nota final, y un trabajo obligatorio que supondrá el 30% de la misma.

Sources of information

Basic Bibliography

BETHELL, L. (ed.), **Historia de América Latina (Vols. I-IV)**, 1ª, Crítica, 1990-2003

CARRERA DAMAS, G., **Historia General de América Latina**, 1ª, Trotta-UNESCO, 1999-2008

SIXIREI PAREDES, C., **Historia de América. T. I**, 1ª, Ir Indo, 2009

Complementary Bibliography

ALCINA FRANCH, J., **Las culturas precolombinas de América**, 1ª, Alianza Editorial, 2009

AMORES CARREDANO, J.B. (Coord.), **Historia de América**, 1ª, Ariel, 2006

CIUDAD, A.; LUCENA, M.; MALAMUD, C., **Manual de Historia Universal. Historia de América. Tomo X**, 1ª, Historia 16, 1992

ELLIOTT, J. H., **Imperios del mundo atlántico. España y Gran Bretaña en América (1492-1830)**, 3ª, Taurus Historia, 2011

ESPINO LÓPEZ, A., **La invasión de América**, 1ª, Arpa Editores, 2022

MALAMUD, C., **Historia de América**, 2ª, Alianza, 2010

MARCHENA, J.; GARAVAGLIA, J.C, **América Latina de los orígenes a la independencia**, 1ª, Crítica, 2005

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Contemporary American history/O02G251V01901

Other comments

Throughout the course, detailed documentation on the development of the activities will be delivered. This information will be offered through the Moodle platform (<https://moovi.uvigo.gal/>), so all students must be registered on the platform and have their profile data covered.

IDENTIFYING DATA				
Xeografía: Fundamentos de xeografía humana				
Subject	Xeografía: Fundamentos de xeografía humana			
Code	002G251V01201			
Study programme	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Patiño Romarís, Carlos Alberto			
Lecturers	Patiño Romarís, Carlos Alberto			
E-mail	carlosalberto.patino@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
General description	O carácter de formación básica desta materia no Grao de Xeografía e Historia vén xustificado pola contribución que desde a mesma realízase á formación do futuro graduado: en Fundamentos de Xeografía Humana faise unha boa aproximación ao coñecemento dos grandes problemas sociais que afectan a gran parte da Humanidade a comezos do milenio. Medir e interpretar as dinámicas demográficas e as súas consecuencias, as transformacións urbanas, os problemas do mundo rural ou os impactos ambientais das múltiples actividades económicas, etc., forman o núcleo central da materia de estudo e de aí a súa relevancia no Grao			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer o territorio (ambiente, sociedade, cultura) dende unha perspectiva diacrónica e sincrónica
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica
C2	Coñecemento das claves e desenvolvemento do ámbito da Xeografía Humana
C3	Coñecemento das claves e desenvolvemento dos espazos xeográficos, (aspectos físicos, humanos, económicos) na súa dinámica socio-territorial
C4	Conciencia crítica da relación entre os fenómenos xeográficos, físicos e humanos, a diferentes escalas territoriais
C5	Integración das dimensións espacial e temporal na explicación dos procesos territoriais
C6	Coñecemento e aplicación dos principais métodos e técnicas de investigación xeográfica
C7	Uso correcto da información xeográfica como instrumento de interpretación dos sistemas territoriais
C8	Desenvolvemento e aplicación dos procedementos de traballo de campo
D1	Capacidade de análise e síntese
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
D7	Capacidade de razoamento crítico
D9	Traballo en equipo en diversos contextos
D11	Capacidade de aprendizaxe autónoma
D15	Sensibilidade a temas ambientais.

Resultados previstos na materia	
Expected results from this subject	Training and Learning Results
Coñecemento dos conceptos fundamentais da Xeografía Física, a Xeografía Humana e a Análise Xeográfica, integrados no proceso de desenvolvemento do campo disciplinar da Xeografía	A1 B1 C2 D1 A3 C5 D4 D15
Comprensión dos fenómenos xeográficos como manifestación de relacións complexas entre variables físicas, humanas e socioeconómicas	A1 B1 C3 D1 A3 B3 C4 D4 D7 D11 D15

Toma de conciencia sobre as achegas da ciencia xeográfica no ámbito académico e social, manifestada a través dun razoamento crítico que incida en aspectos ambientais e culturais	A3	B3	C4 C5	D1 D4 D7
Coñecemento e capacitación para a selección, manexo e tratamento da información e datos xeográficos nun contexto disciplinar e multidisciplinar	A5	B3	C6 C7 C8	D1 D4 D5 D9 D15
Habilidade para a realización de traballo, utilizando técnicas de carácter cualitativo e cuantitativo, e posta en valor para a diversidade e benestar social	A3 A5	B3	C6 C7 C8	D4 D5 D7 D9 D11

Contidos

Topic

1. Mirar, pensar e analizar o territorio	1.1. A Xeografía como ciencia. Evolución da Xeografía Humana: da descrición ao método científico. O espazo como produto social. 1.2. Os conceptos clave articuladores da Xeografía moderna. Relacións ser humano-medio, espazo, rexión, paisaxe. 1.3. A observación do territorio: o problema das escalas xeográficas e niveis de análise espacial
2. Relacións sociedade-medio.	2.1. O concepto de ecosistema e o medio natural mundial. 2.2. O estudo das poboacións. As fontes de análise demográfica e a súa interpretación. Dinámica demográfica e estrutura da poboación. Os modelos de transición demográfica. Os movementos migratorios 2.3. O crecemento da poboación e as políticas demográficas. A distribución desigual da poboación, dos recursos e da actividade
3. Espazos rurais e espazos urbanos: complementariedade e interdependencia	3.1. O proceso de urbanización. Etapas no desenvolvemento urbano. Definición de cidade. Criterios e problemas 3.2. A cidade como espazo. Os conceptos de localización e situación. O valor xeo-histórico do plano urbano e análise dalgunhas tipoloxías de cidades. A imaxe da cidade. Morfoloxía e estrutura urbana. O espazo urbano como un produto social. Os problemas das cidades 3.3. Os espazos rurais. A funcionalidade dos medios rurais nas sociedades urbanas: heteroxeneidade, subordinación e dependencia

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	15	5	20
Obradoiro	10	20	30
Resolución de problemas	13	20	33
Eventos científicos	2	0	2
Traballo tutelado	0	30	30
Seminario	5	0	5
Exame de preguntas de desenvolvemento	5	24	29
Observación sistemática	0	1	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Explicación, por parte do profesor, dos contidos básicos da materia. Tratarase de incentivar a participación crítica e reflexiva do alumnado nestas clases teóricas
Obradoiro	Como metodoloxía activa, realizaranse exposicións de traballos bibliográficos elaborados polos alumnos co obxectivo de profundar nas cuestións fundamentais dos temas da materia. Estas sesións darán lugar á participación, discusión e conclusións ás que teñen que chegar os asistentes ao seminario
Resolución de problemas	Estas actividades estarán encamiñadas á explicación e resolución de exercicios prácticos na aula en consonancia e en función das clases teóricas: análise e interpretación de materiais gráficos diversos, cadros estatísticos, cálculo de índices e taxas, comentario de audiovisuais e manexo do TIC
Eventos científicos	Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia.

Traballo tutelado	Estas actividades están encamiñadas a potenciar o traballo en grupo. O estudante, en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia. Trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Seminario	Adicarase fundamentalmente a orientar ao alumnado na realización do seu traballo autónomo ou en grupo. Prestarase especial atención aos aspectos relacionados coa planificación e organización das diferentes actividades prácticas, seminarios, etc.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Realizar un seguimento e avaliación do traballo, tanto durante o proceso como do resultado final. Todo o alumnado: na plataforma de teledocencia (Moovi, UVigo) e correo electrónico . Alumnado semipresencial: Campus Remoto (enlace en Moovi). Alumnado presencial: na aula e o seminario de informática da Facultade.
Seminario	A atención personalizada consistirá na revisión dos exercicios, probas e traballos; na resolución de dúbidas e toma de acordos para calquer aspecto da dinámica da materia. Todo o alumnado: na plataforma de teledocencia (Moovi, UVigo) e correo electrónico . Alumnado semipresencial: Campus Remoto (enlace en Moovi). Alumnado presencial: na aula e o seminario de informática da Facultade.
Obradoiro	Estas sesións darán lugar á participación, discusión e conclusións ás que teñen que chegar os asistentes. Todo o alumnado: na plataforma de teledocencia (Moovi, UVigo) e correo electrónico . Alumnado semipresencial: Campus Remoto (enlace en Moovi). Alumnado presencial: na aula e o seminario de informática da Facultade.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Resolución de problemas	Teranse en conta os coñecementos operativos adquiridos nas sesións prácticas da aula, así como a capacidade de interpretación e representación gráfica da información. Con iso, o alumno dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: - Coñecemento e capacitación para a selección, manexo e tratamento da información e datos xeográficos nun contexto disciplinar e *multi-disciplinar. - Habilidade para a realización de traballo, utilizando técnicas de carácter cualitativo e cuantitativo, e posta en valor para a diversidade e benestar social.	10	A1 A3 A5	B3 C7 D5	C6 D4 D5 D11	D1
Traballo tutelado	O alumnado realizará o traballo en grupo. Un traballo que se basará na recollida de documentación, traballo de campo, tratamento de datos y comentario dos mesmos (inclúe avaliación do uso autónomo das TICs). Os resultados de aprendizaxe avaliados son: -Habilidade para a realización de traballo, utilizando técnicas de carácter cualitativo e cuantitativo. -A comprensión dos fenómenos xeográficos como manifestación de relacións complexas entre variables físicas, humanas e socio económicas.	40	A1 A3 A5	B3 C6 C7 C8	D3 D4 D5 D9 D11	D1
Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumnado realizará un comentario razoado, de análise e interpretación dos aspectos relacionados coa temática teórica da Xeografía Humana. As cuestións plantexadas requiren una resposta estruturada e reflexiva. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: -Coñecemento dos conceptos fundamentais da Xeografía Física, a Xeografía Humana e a Análise Xeográfica, integrados no proceso do desenvolvemento do campo disciplinar da Xeografía; -Toma de conciencia sobre as aportacións da ciencia xeográfica no ámbito académico e social, manifestada a través dun razoamento crítico que incida en aspectos ambientais e culturais. -Comprensión dos fenómenos xeográficos como manifestación de relacións complexas entre variables físicas, humanas e socio-económicas.	40	A1 A3	B1 C4	C2 D4 D7 D15	D1

Observación sistemática	Participación activa do alumnado nas sesións e actividades propostas como docente, tendo en conta a avaliación continua do traballo autónomo na aula, no campo e na plataforma de teledocencia.	10	A1 B3 C3 D1 A3 C6 D4 A5 C7 D5 C8 D9 D11
	Os resultados de aprendizaxe avaliados son: -Toma de conciencia sobre as aportacións da ciencia xeográfica no ámbito académico e social, manifestada a través dun razoamento crítico que incida en aspectos ambientais e culturais.		

Other comments on the Evaluation

A avaliación por seguimento continuado/observación sistemática correspóndese có estudo de casos e prácticas Tics.

Para superar a materia o alumno deberá levar a cabo os estudos de casos e prácticas con Tics que se lle indiquen, ademais de obter polo menos unha calificación de 5.0 puntos na proba mixta. De non ser así, poderá acudir a unha segunda oportunidade, para a cal se lle manterán as calificacións dos estudos de casos e prácticas con Tics.

Os alumnos teñen opción de escoller entre a avaliación continua e a global no prazo dun mes dende o inicio das aulas.

Aqueles alumnos que non se acollan á avaliación continua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que representará un 30% desta.

Advírtese que, se fose detectado fraude mediante plaxio ou copia en calquera das actividades avaliadas, a materia será calificada con 0.0 puntos na convocatoria correspondente, ao marxe doutras calificacións obtidas

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

AGUILERA, M. J. et al., **Ejercicios prácticos de Geografía Humana**, UNED, 2002

ROMERO, J. (coord.), **Geografía Humana**, Ariel, 2007

SEGRELLES, J. (Dir.), **Geografía Humana**, Editorial Club Universitario, 2002

Complementary Bibliography

ALBET, A. y BENEJAM, P., **Una Geografía Humana renovada. Lugares y regiones en un mundo global**, Vicens Vives, 2001

BAILLY, A. y BÉGUIN, H., **Introduction à la géographie humaine**, Armand Colin, 2001

CARRERAS, C. et. alt., **Trabajos prácticos de Geografía Humana**, Síntesis, 1998

CHARVET, J. y SIVIGNON, M. (Dir.), **Géographie Humaine**, Armand Colin, 2002

HIERNAUX, D. y LINDÓN, A. (Dir.), **Tratado de Geografía Humana**, Anthropos, 2006

JOHNSTON, R. et alt., **The Dictionary of Human Geography**, Blackwell, 2000

NOGUÉ, J. y ROMERO, J. (eds.), **Las otras geografías**, Tirant Lo Blanch, 2006

WACKERMANN, G., **Géographie Humaine**, Ellipses, 2000

ZÁRATE, M. y RUBIO, M., **Geografía Humana**, Ed. Ramón Areces, 2005

ZÁRATE, M. y RUBIO, M., **Glosario y prácticas de Geografía Humana**, Ed. Ramón Areces, 2006

ZÁRATE, M.; RUBIO, M., **Paisaje, Sociedad y Cultura en Geografía Humana**, Ed. Ramón Areces, 2011

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Xeografía: Espazos e sociedades/O02G251V01301

Xeografía aplicada. Territorio e paisaxe/O02G251V01505

Xeografía de Galicia/O02G251V01908

Subjects that it is recommended to have taken before

Xeografía: Fundamentos de xeografía física/O02G251V01101

Other comments

Ao longo do curso entregarase unha documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil

IDENTIFYING DATA				
Historia: Introducción á historiografía				
Subject	Historia: Introdución á historiografía			
Code	002G251V01202			
Study programme	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Rodríguez Teijeiro, Domingo			
Lecturers	Rodríguez Teijeiro, Domingo			
E-mail	teijeiro@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
General description	Introdución ao estudo dos fundamentos básicos da historiografía, prestando especial atención ás características expistemolóxicas da ciencia histórica e á xénese e desenvolvemento das diversas teorías históricas, incluídas as tendencias e escolas actuais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica			
C17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente			
D1	Capacidade de análise e síntese			
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento			
D9	Traballo en equipo en diversos contextos			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado.	A5	B3		
Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos.	A4		C17	D1 D5 D9

Contidos

Topic				
1. O pensamento historiográfico.	1.1. Das orixes á Ilustración. 1.2. Da Ilustración á aparición das grandes escolas historiográficas.			
2. As grandes correntes historiográficas.	2.1. O Materialismo Histórico. 2.2.. A escola de Annales. 2.3. A historia económica.			
3. Tendencias actuais e novos enfoques.	3.1.. A historia social. 3.2. A historia política. 3.3.. A historia das mentalidades. 3.4. A historia cultural. 3.5. Outros enfoques: da biografía histórica á historia de xénero.			

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	1	0	1
Lección maxistral	22	55	77
Eventos científicos	2	0	2
Traballo tutelado	5	30	35
Seminario	8	14	22
Resolución de problemas de forma autónoma	2	1	3

Resolución de problemas	3	0	3
Exame de preguntas de desenvolvemento	6	0	6
Observación sistemática	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introdutorias	Actividades orientadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado e a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia.
Eventos científicos	Asistencia a actividades de temática transversal ou diversa organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia ou a Área de Historia Contemporánea
Traballo tutelado	Traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado orientados ao achegamento aos instrumentos de recompilación de información e ás fontes propias da época contemporánea. Deberán estar asignados inexcusamente antes do remate do primeiro mes do cuadrimestre.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo individual ou en grupo sobre un tema específico a partir de materiais de diversa natureza co obxectivo de afondar nunha selección de contidos de especial dificultade ou relevancia introducidos ou non nas sesións maxistras.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades orientadas á resolución de problemas e/ou exercicios na aula relacionados cos contidos introducidos nas sesións maxistras que inclúan a resolución de forma autónoma de comentarios e composicións de texto histórico, mapas históricos e análise e interpretación de materiais gráficos, gráficos, vieográficos e filmográficos, etc.
Resolución de problemas	Sesións orientadas á formulación de cuestións relacionadas coa materia nas que o alumnado, baixo a supervisión do profesorado, debe desenvolver as solucións axeitadas para a resolución do problema ou exercicio presentado.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Todo o alumnado: curso virtual na plataforma de Teledocencia Moodle (Moovi, Uvigo), Titoría presencial (despacho), Titoría no Campus Remoto, correo electrónico. Docencia presencial: preferentemente seguimento na aula, seminarios e titorías presenciais. Docencia non presencial: preferentemente seguimento a través da plataforma de teledocencia e titoría no Campus Remoto.
Resolución de problemas	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Todo o alumnado: curso virtual na plataforma de Teledocencia Moodle (Moovi, Uvigo), Titoría presencial (despacho), Titoría no Campus Remoto, correo electrónico. Docencia presencial: preferentemente seguimento na aula, seminarios e titorías presenciais. Docencia non presencial: preferentemente seguimento a través da plataforma de teledocencia e titoría no Campus Remoto.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	Presentación e entrega, na data sinalada dos traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado. Valorarase o marco teórico, a estrutura e articulación do traballo, a reflexión crítica sobre as fontes e a presentación formal do mesmo. Para superar a materia será preciso obter, nesta proba, unha cualificación mínima de 1,25 puntos dun máximo de 2,5 puntos.	25	C17 D5 D9
Seminario	Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos Selección, presentación, análise e crítica dos materiais traballados e capacidade para fomentar o debate, a discusión e a participación. Para superar a materia será preciso obter, nesta proba, unha cualificación mínima de 0,5 puntos dun máximo de 1 puntos.	10	D1 D5
	Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos		

Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades orientadas á resolución de problemas e/ou exercicios na aula relacionados cos contidos introducidos nas sesións maxistrais que inclúan a resolución de forma autónoma de comentarios e composicións de texto histórico, mapas históricos e análise e interpretación de materiais gráficos. Para superar a materia será preciso obter, nesta proba, unha cualificación mínima de 0,75 puntos dun máximo de 1,5 puntos.	15	A5 B3 C17 D1 D5 D9
Os resultados de aprendizaxe avaliados so: Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos; formación para interpretar adecuadaente as sociedades do pasado.			
Exame de preguntas de desenvolvemento	Valoraranse os coñecementos teóricos da materia, a estruturación de ideas e a precisión e claridade expositiva a través de unha proba de avaliación que podrán incluir tanto exercicios de contido teórico como comentarios de textos, mapas e gráficas. Para superar dita proba será preciso acadar, cando menos, unha cualificación mínima de 2 puntos dun máximo de 4 puntos.	40	C17 D1 D5
Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos.			
Observación sistemática	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado, da totalidade das actividades e probas que conforman a programación da materia, incluído o foro. Para o seu control e imprescindible a entrega dunha ficha por parte do alumnado antes de rematar a primeira quincena do cuadrimestre .antes de rematar a primeira quincena do cuadrimestre.	10	A4
Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos			

Other comments on the Evaluation

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo, deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e, no seu caso, o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, participación en foros, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de "avaliación global" deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuadrimestre (artigo 19.4 do *Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado* da Universidade de Vigo). O alumnado que non decida acollerse á avaliación continua, e o comunique no prazo fixado, examínase de todo o programa da materia, o cal deberá preparar a partir da bibliografía básica sinalada, mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e do resto das actividades prácticas fixadas no curso, que suporán en conxunto un 30% da nota. Todas estas probas, no caso de que así o requiran, deberán estar asignadas, como mínimo, un mes antes da realización do exame oficial de cada convocatoria ou oportunidade e entregaranse non máis aló da data de realización do mesmo en cada una destas. En todos os casos (modalidade presencial, semipresencial e opción polo mencionado art. 19.4), para superar a materia, requírese obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 tanto na parte teórica como en todas e cada unha das probas que conforman a parte práctica.

Ao longo do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades, polo que todo o alumnado deberá estar dado de alta na plataforma de teledocencia e ter cubertos os seus datos de perfil.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Aurell, J., Balmaceda, C., Burke, P. y Souza, F., **Comprender el Pasado. Una historia de la escritura y del Pensamiento Histórico**, 1ª, Eds. Akal, 2013

Iggers, G.G., **La historiografía del siglo XX. Desde la objetividad científica al desafío posmoderno**, Fondo de Cultura Económica, 2014

Complementary Bibliography

Pasamar, G. y Ceamanos, R., **Historiografía, Historia Contemporánea e Historia del Presente**, 1ª, Síntesis, 2020

Josep Fontana., **La historia de los hombres**, 1ª, Crítica, 2001

Elena Hernández Sandoica, **Los Caminos de la historia : cuestiones de historiografía y método**, 1ª, Síntesis, 1995

Enrique Moradiellos, **Las Caras de Clío : introducción a la historia de la historiografía**, Universidad de Oviedo, 2009

Elena Hernández Sandoica, **Tendencias historiográficas actuales : escribir historia hoy**, 1ª, Akal, 2004

Sanchez Marcos, F., **Las huellas del Futuro. Historiografía y cultura histórica en el siglo XX**, 1ª, Univ. de Barcelona, 2013

Recomendacións

Other comments

Ao longo do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades, polo que todo o alumnado deberá estar dado de alta na plataforma de teledocencia e ter cubertos os seus datos de perfil.

IDENTIFYING DATA				
Arte: Arte clásica				
Subject	Arte: Arte clásica			
Code	002G251V01203			
Study programme	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Domínguez López, Ángel			
Lecturers	Domínguez López, Ángel			
E-mail	adominguez@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
General description	O principal obxecto de estudo da Historia da arte son as propias obras de arte, e o seu obxectivo fundamental consiste en chegar a explicar ditas obras e a súa evolución a partires das premisas históricas. O primeiro eslavón dentro desta cadea correspóndelle á arte clásica que se acepta como a pauta estética de base de toda a produción arquitectónica e figurativa do occidente europeo. Ademais de ser a linguaxe clasicista a que ofrezca o camiño formal de máis ampla repercusión a través de toda a historia, expresando diversos contidos. Partindo desta base o terreo que abarca a materia divídese en dous grandes temas: O primeiro, orientado ao estudo da tradición artística grega, partindo da arte arcaica, pasando polo momento clásico coa análise das obras que marcan o cénit da arte grega e consagran o canon, ata a magnificencia e barroquización do período helenístico, que expandirá as súas realizacións pola conca mediterránea e levaraa ata os confíns de oriente. O segundo, dende a Roma primitiva ata a Antigüidade tardía, coa análise das obras clave de Etruria, da Roma republicana e da Roma imperial, abordadas como unha interpretación da estética e do ideal artístico en cada época.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Comprender os procesos que se desenvolven en diversas escalas espazo-temporais e en diversos contextos socio-culturais
B6	Aplicalas no contexto do futuro académico e/ou profesional; e crear as bases para futuros estudos de postgrao, especializados e/ou multi-disciplinares
C27	Coñecementos particulares e optativos da Historia da Arte
C28	Coñecemento das distintas metodoloxías da aproximación á Historia da Arte
C29	Coñecemento sistemático e integrado do feito artístico: distintas linguaxes e técnicas da produción artística ao longo da historia
C31	Coñecementos básicos de iconografía como clave para a interpretación de imaxes
C33	Coñecementos sobre documentación, composición de materiais e técnicas construtivas dos bens artísticos mobles e inmobles
C34	Coñecementos instrumentais aplicados á Historia da Arte
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Aplicación dos coñecementos
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
D7	Capacidade de razoamento crítico
D9	Traballo en equipo en diversos contextos
D11	Capacidade de aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecemento sistemático e integrado do feito artístico: arquitectura, escultura, pintura e artes menores, os seus elementos integrantes, finalidade e destino.	A1 A3	B2		D1 D11
Aprendizaxe e lectura crítica e integral da obra de arte, tendo en conta a complexidade das súas diferentes interpretacións e significados..	A3 A4		C28 C31 C33	D2 D7 D9
Coñecemento dos fundamentos artísticos da cultura clásica de base humanística.	A5	B6	C27	D5
Comprensión das principais creacións, solucións e elementos do mundo clásico.	A3 A5	B2	C29	D4
Manexo das fontes iconográficas e a súa aplicación para a interpretación e correcta lectura da obra de arte.	A5		C31 C34	
Capacitación para a selección, manexo e tratamento da información e datos artísticos básicos nun contexto tanto disciplinar como multidisciplinar.	A2 A3 A4			

Contidos

Topic	
1.Introdución	1.1. Conceptos fundamentais da arte e linguaxe clásica.
2. A arte grega	2.1. As orixes da arte grega: os comezos da arte monumental grega. O século de Pericles na arquitectura. Os mestres da escultura arcaica. 2.2. O momento clásico: evolución artística ao longo do século V. 2.3. Do clasicismo ao helenismo: a arte helenística.
3. A arte romana	3.1. A Arte romana: dende os comezos á arte da antigüidade tardía. 3.2. A arquitectura: edificios romanos característicos. 3.3. A escultura: relevos históricos, retratística, escultura funeraria. 3.4. Pintura mural, estuco e mosaico.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	0	2
Lección maxistral	23	30	53
Obradoiro	10	10	20
Traballo tutelado	3	26	29
Eventos científicos	2	0	2
Seminario	3	5	8
Exame de preguntas de desenvolvemento	1.5	7.5	9
Exame de preguntas de desenvolvemento	1.5	7.5	9
Traballo	4	9	13
Observación sistemática	0	5	5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Actividades previas orientadas á presentación e coñecemento do desenvolvemento da materia.
Lección maxistral	Presentación na aula, mediante a exposición maxistral, dos principais contidos teóricos e conceptos fundamentais da materia.
Obradoiro	Traballos na aula co obxectivo de profundar nos temas abordados nas sesións maxistrais.
Traballo tutelado	Execución dun traballo en grupo derivado dunha selección dos fondos e coleccións museísticas ou sobre outros aspectos relacionados co contido da materia, para a súa exposición final.
Eventos científicos	Asistencia a eventos docentes e/ou divulgativos programados.
Seminario	Seguimento e orientación na execución dos traballos a realizar polos alumnos/as.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Actividades introductorias	A atención personalizada consistirá na exposición e tratamento da bibliografía principal que se empregará para o estudo de cada un dos dous grandes bloques temáticos (Grecia e Roma), encamiñado especialmente a que cada alumno poida clarificar cal é o material que debe tratar de cara o traballo de investigación que debe de realizar. TODO O ALUMNADO: na plataforma virtual de docencia Moodle (Moovi Uvigo), Campus Remoto, mail, e na aula e despacho cando sexa posible.

Obradoiro	A atención personalizada incidirá na metodoloxía a seguir para os comentarios de texto e a análise das diferentes obras de arte (exemplificación en casos prácticos de arquitectura, escultura e pintura) TODO O ALUMNADO: na plataforma virtual de docencia Moodle (Moovi Uvigo), Campus Remoto, mail, e na aula e despacho cando sexa posible.
-----------	--

Avaliación		Qualification	Training and Learning Results			
Traballo tutelado	O alumno elaborará e entregará a través de Moodle os traballos requeridos. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Facer unha lectura crítica e integral da obra de arte.	30	A1 A3	B2 C28 C31 C33 C34	D1 D2 D7 D9	
Exame de preguntas de desenvolvemento	O bloque temático sobre a Historia da Arte Grega será avaliado mediante unha proba escrita de resposta longa. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento e comprensión dos principais fundamentos e creacións artísticas do mundo clásico	30	A5	B2 B6 C27 C29 C31	D4 D5	
Exame de preguntas de desenvolvemento	O bloque temático sobre a Historia da Arte Romana será avaliado mediante unha proba escrita de resposta longa. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento e comprensión dos principais fundamentos e creacións artísticas do mundo clásico	30	A5	B2 B6 C27 C29 C31	D4 D5	
Observación sistemática	En todas as actividades e probas que conforman a programación valorarase a participación do alumnado. Valorarase tamén o seu traballo autónomo mediante probas de autoavaliación a través de Moodle. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Capacitación para a selección, manexo e tratamento da información. Aplicar os coñecementos e demostrar por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas.	10	A2 A3 A4 A5			

Other comments on the Evaluation

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirán acceso aos materiais precisos para adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota. O seguemento individualizado da participación do alumno a través da TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estadísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.). O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no transcurso da avaliación continúa. Asimesmo deberá acudir ás probas que o docente considere imprescindibles.

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de □avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do *Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado* da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que elixan acollerse á modalidade presencial serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

BIANCHI BANDINELLI, Ranucio, **El arte de la antigüedad clásica: Etruria y Roma**, 1ª, Akal, 2000

BLANCO FREIJEIRO, Antonio, **Arte griego**, 3ª ed. renov., CSIC, 2011

BOARDMAN, John, **El arte griego**, 4ª, Destino, 2002

GARCIA Y BELLIDO, Antonio, **Arte romano**, 5ª, CSIC, 2005

ROBERTSON, Martín, **El arte griego: introducción a su historia**, 5ª, Alianza, 2006

Complementary Bibliography

ANDREAE, Bernard, **Arte romano**, 1ª, Gustavo Gili, 1974

HENIG, Martín, **El arte romano**, 1ª, Destino, 1985

HENIG, Martín, **El arte romano: una revisión de las artes visuales del mundo romano**, 1ª, Destino, 1985

POLLIT/POLLITT, Jerome Jordan, **Arte y experiencia en la Grecia clásica**, 1ª, Xarait, 1984

RICHTER, Gisela Marie Augusta, **El arte griego: una revisión de las artes visuales de la antigua Grecia**, 4ª, Destino, 1988

WHEELER, Mortimer, **El Arte y la arquitectura de Roma**, Reimp., Destino, 1995

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Historia da arte medieval/O02G251V01404

Subjects that it is recommended to have taken before

Arte: Linguaxes e técnicas artísticas/O02G251V01103

Other comments

Os alumnos que non cursaron Hª da Arte no bachillerato deben completar a súa formación previa coa lectura dun manual dese nivel.

Ao longo do curso entregarase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moovi, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

IDENTIFYING DATA				
Archaeology theory and method				
Subject	Archaeology theory and method			
Code	002G251V01204			
Study programme	Grado en Geografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1st	2nd
Teaching language	#EnglishFriendly Spanish Galician			
Department				
Coordinator	Pérez Losada, Fermín Emiliano Valle Abad, Patricia			
Lecturers	Pérez Losada, Fermín Emiliano Rodríguez Nóvoa, Alba Antía Valle Abad, Patricia			
E-mail	patricia.valle.abad@gmail.com fermin@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/course/view.php?id=988			
General description	General introduction to Archeology as a specific historical science in its theoretical, practical and heritage dimensions.			
	Study of the specificity and characteristics of the archaeological evidence.			
	Explanation and application of archaeological methodology as a way of historical knowledge.			
	English Friendly subject: International students may request from the teachers: a) resources and bibliographic references in English, b) tutoring sessions in English, c) exams and assessments in English.			

Training and Learning Results				
Code				
A2	Students will be able to apply their knowledge and skills in their professional practice or vocation and they will show they have the required expertise through the construction and discussion of arguments and the resolution of problems within the relevant area of study.			
A3	Students will be able to gather and interpret relevant data (normally within their field of study) that will allow them to have a reflection-based considered opinion on important issues of social, scientific and ethical nature.			
B3	To acquire the skills that are necessary to register, analyze and interpret relevant geographical and historical data.			
B6	Future application in an academic and/or professional context, and establishing the foundations for future postgraduate, specialized and/or multidisciplinary studies.			
C12	Critical awareness of the relationship between current events and processes and those from the past.			
C13	Awareness of and respect for points of view arising in different cultural/national backgrounds.			
C23	Ability to identify and use appropriately sources of information for historical research.			
D1	Analysis and synthesis skills.			
D5	Knowledge and information-management skills.			

Expected results from this subject				
Expected results from this subject	Training and Learning Results			
(*)Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado	A2	B3	C13 C23	D1
(*)Emprego correcto dos conceptos, terminoloxía e métodos de análise e interpretación das sociedades preestatais e do cambio histórico	A3	B6	C12	D5

Contents	
Topic	
1.- Theoretical dimension of Archaeology	1.1. Definition and concepts. 1.2. The archaeological evidence. 1.3. Historical development: from «anticuarism» to new archaeology.
2.- Methodological dimension of Archaeology	2.1. Archaeological Prospection 2.2. Archaeological Excavation 2.3. Analysis and interpretation of the archaeological record

Planning			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	23	23	46
Scientific events	2	0	2
Laboratory practical	15	15	30
Seminars	3	3	6
Objective questions exam	1	15	16
Objective questions exam	1	15	16
Report of practices, practicum and external practices	1	17	18
Case studies	3	12	15
Systematic observation	0	1	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
	Description
Lecturing	Activities focused on the practical application of knowledge and acquiring processual abilities, using tools (computer, stereoscopes, theodolite, etc.) and handling materials (computer programs, cartography, aerial photography, etc.) characteristic of the archaeological methodology. The activities will be realized in the Laboratory of Archaeology (LAUV) and in the campus fields
Scientific events	Reduced group activities, focused on a specific and particular topic, with great emphasis on solving exercises and practical cases about the subject
Laboratory practical	We reserve two hours to attend transversal activities, organized by the Department of History, Art and Geography and the Faculty of History
Seminars	Classroom lectures, given by the professor, about the subject contents

Personalized assistance	
Methodologies	Description
Laboratory practical	Resolution of methodological doubts regarding the practical activities (laboratory, exercises). The student's progress will be done by the following means: virtual teaching platform MooVi (all students), laboratory works (classroom students), virtual classroom in Campus Remoto (telematic students)
Lecturing	Resolution of doubts regarding the contents explained in the lectures. The student's progress will be done by the following means: virtual teaching platform MooVi (all students), classroom attendance (classroom students), virtual classroom in Campus Remoto (telematic students)
Seminars	Resolution of doubts regarding the contents of the subject, the practical exercises and the revision of the evaluation tests. The student's progress will be done by the following means: virtual teaching platform MooVi (all students), classroom attendance and laboratory work (classroom students), virtual classroom in Campus Remoto (telematic students)
Scientific events	Personal advice and information about the teaching or dissemination events that will take place during the academic year. The student's progress will be done by the following means: virtual teaching platform MooVi (all students), classroom attendance and laboratory work (classroom students), virtual classroom in Campus Remoto (telematic students)

Assessment			
	Description	Qualification	Training and Learning Results
Objective questions exam	2nd mid-term exam (subject taught during the last 2 months of the term). The lectured contents will be evaluated by a written exam with short answers (multiple-choice test). There will be two mid-term exams, besides a final exam at the end of each examination sitting. Evaluation of the learning results "Training to successfully interpret the societies of the past" and "Right application of the concepts, terminology and analysis methods, and interpretation of the pre-state societies and historical changes"	25	A3 B3 C13 D1 C23

Objective questions exam	1st mid-term exam (subject taught during the first 2 months of the term). The lectured contents will be evaluated by a written exam with short answers (multiple-choice test). There will be two mid-term exams, besides a final exam at the end of each examination sitting. Evaluation of the learning results "Training to successfully interpret the societies of the past" and "Right application of the concepts, terminology and analysis methods, and interpretation of the pre-state societies and historical changes"	25	A3 B3 C13 D1 C23
Report of practices, practicum and external practices	Laboratory practices will be evaluated by the submission of a report. The students must describe the tasks and procedures, including the results of the practical exercises. Evaluation of the learning results "Training to successfully interpret the societies of the past" and "Right application of the concepts, terminology and analysis methods, and interpretation of the pre-state societies and historical changes"	25	A2 B6 C23 D5
Case studies	Reduced group activities about specific subjects will be evaluated by the submission of exercises (text analysis, stratigraphic sequence analysis, etc.) Evaluation of the learning results "Training to successfully interpret the societies of the past" and "Right application of the concepts, terminology and analysis methods, and interpretation of the pre-state societies and historical changes"	15	A2 B6 C12 D5
Systematic observation	Active participation in the theoretical and practical lessons, both in on-site and telematic mode (by means of the Curso Virtual in the virtual teaching platform Moovie). Evaluation of the learning results "Training to successfully interpret the societies of the past" and "Right application of the concepts, terminology and analysis methods, and interpretation of the pre-state societies and historical changes"	10	C12 D1 C13 D5

Other comments on the Evaluation

The students who choose the virtual or distance mode can follow the subject through the "Curso Virtual" in the virtual teaching platform Moodle, from the University of Vigo. Here they can access to the necessary materials to acquire the competences and achieve the learning results, both in the theoretical and practical contents. The teaching methodologies and the evaluation activities will be specified, as well as the submission calendar (on-site lesson and distance learning). Activities that require the presence of the student will be replaced by others that allow to achieve the same grade percentage. The individual progress of the student involvement through the ITC will be done by means of the platform tools (involvement, access statistics, fulfil online tests and exercises, etc.). The use of the materials available via Moovi by the students must respect the copyright regulations and those test or exams that "copy in essence the works from others, rendering them as their own" (DLE-RAE) will be graded with a zero (the lowest grade).

All the lectures from the professor and the practical lessons (when possible) will be recorded. The recordings will be available for the students in the platform MooVi, where they can watch them whenever they consider it appropriate. The student must fulfil the minimum assistance requirements to benefit from the continuous evaluation. Besides they must attend the tests that the professor considers necessary. The attendance to the theoretical and practical lessons will be quantified (10%), either on-site in the classroom or in the virtual recordings of the lessons in MooVi. To pass the subject (and have a weighted average with the evaluation of the practical exercises) it is necessary to obtain a grade equal or higher than 4 in the exam (mid-term exams or final exam). Besides it is necessary to submit a significant enough part of the practical activities, to obtain a grade equal or higher than 3. The same conditions apply for the second examination sitting. Beside the continuous evaluation, the general norm for the on-site and virtual students, all the students can opt to be evaluated via a "global evaluation" mode. The choice must be communicated to the professor of the subject within 31 days from the beginning of the term (art 19.4 del *Reglamento sobre la evaluación, la calificación e la calidad de la docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado*, de la Universidad de Vigo). The global evaluation test will be done by means of a traditional written exam, about the contents of the lessons (55%), and the submission of a practical report, agreed with the professor, equivalent to the laboratory/field report and to the practical exercises (text analysis, stratigraphic sequence analysis, etc.) done in the seminars (45%). To pass the subject, the student must achieve in the exam a grade equal or higher than 4 and a grade equal or higher than 3 in the practical exercises, to obtain a mean equal or higher than 5.

Sources of information

Basic Bibliography

RENFREW, C.; BAHN P., **Arqueología. Teorías, Métodos y Práctica**, Akal, 1993

BENDALA GALAN, M., **La Arqueología**, Salvat, 1991

GUTIERREZ LLORET, S., **Arqueología. Introducción a la historia material de las sociedades del pasado**, Universidad de Alicante, 2001

CARANDINI, A., **Historias en la tierra. Manual de excavación arqueológica**, Crítica, 1993

DOMINGO, I.; BURKE, H.; SMITH, C., **Manual de campo del Arqueólogo**, Ariel, 2007

FRANKOVICH, R.; MANACORDA, D. (Eds.), **Diccionario de arqueología : temas, conceptos y métodos**, Crítica, 2001

GONZALEZ RUIBAL, A.; AYÁN VILA, X., **ARQUEOLOGIA: UNA INTRODUCCION AL ESTUDIO DE LA MATERIALIDAD DEL PASADO**, Alianza Editorial, 2018

García Sánchez, Jorge, **BREVE HISTORIA DE LA ARQUEOLOGIA**, 9788499675633, Nowtilus, 2014

BARBA COLMENERO, Vicente; FERNANDEZ ORDÓÑEZ, Alberto, **TODO LO QUE HAY QUE SABER DE ARQUEOLOGIA**, 9788418965074, Pinolia, 2022

Complementary Bibliography

ALCINA FRANCH, J., **Diccionario de arqueología**, Alianza, 1998

GAMBLE, C., **Arqueología básica**, Ariel, 2008

RENFREW, C.; BAHN P., **Arqueología. Conceptos clave**, Akal, 2008

FERNANDEZ MARTINEZ V., **Teoría y Método de la arqueología**, 2ª, Síntesis, 2000

MCINTOSH, J., **Guía práctica de arqueología**, Blume, 1987

CABALLERO ZOREDA, L. y ESCRIBANO VELASCO, C. (Eds.), **Arqueología de la Arquitectura. El método arqueológico aplicado al proceso de estudio y de intervención en edificios históricos**, Junta de Castilla y León, 1996

HARRIS, E. C., **Principios de estratigráfica arqueológica**, Crítica, 1991

NIETO PRIETO, F. J., **Introducción a la Arqueología Subacuática**, CYMYS, 1984

ROSKAMS, S., **Teoría y práctica de la excavación**, Crítica, 2002

DANIEL, G., **Historia de la Arqueología. De los Anticuarios a V. Gordon Childe**, Alianza, 1974

GRAN-AYMERICH, E., **El nacimiento de la arqueología moderna 1798-1945**, Universidad de Zaragoza, 2001

MANNONI, T.; GIANNICEDDA, E., **Arqueología. Materias, objetos y producciones**, Ariel, 2007

BALLART, J., **El patrimonio histórico y arqueológico: valor y uso**, Ariel, 1997

PEREZ-JUEZ GIL, A., **Gestión del Patrimonio Arqueológico**, Ariel, 2006

HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, F., **El patrimonio cultural: la memoria recuperada**, 2002

RODRIGUEZ TEMIÑO, I., **Arqueología urbana en España**, 2004

RIPOLL LOPEZ, Sergio (Coord), **La Prehistoria y su metodología**, 2ª, UNED, 2014

CLINE, Eric H., **Tres piedras hacen una pared. Historias de la Arqueología**, Crítica, 2018

RUIZ ZAPATERO, G. (Dir), **El poder del pasado. 150 años de arqueología en España**, Ministerio Cultura, 2018

GARCÍA DÍAZ, M.; ZAPATA PEÑA, L., **Métodos y técnicas de análisis y estudio en arqueología prehistórica**, UPV, 2013

MINGUEZ GARCIA, M.; CAPDEVILA MONTES, E. (Coords), **Manual de Tecnologías de la Información Geográfica aplicadas a la Arqueología**, Comunidad de Madrid, 2016

FERNANDEZ MARTINEZ V., **Arqueo-Estadística. Métodos cuantitativos en Arqueología**, Alianza Editorial, 2015

Criado Boado, Felipe, **ARQUEOLOGICAS: LA RAZON PERDIDA**, 9788472905672, Bellaterra, 2012

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Applied archaeology/O02G251V01405

Other comments

The students must be subscribed to the platform MooVi and have their profiles edited. In the platform will be included detailed and additional information about the contents and activities of the subject, providing also other types of teaching resources (audiovisual material, documents, links, forums, etc.)

Subject taught by P. Valle and A. Rodríguez, post-doctoral contracts from the UVigo (Margarita Salas fellowship), under the coordination of professor Fermín Pérez Losada.

IDENTIFYING DATA				
Prehistoria universal				
Subject	Prehistoria universal			
Code	002G251V01205			
Study programme	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán			
Department				
Coordinator	Comendador Rey, Beatriz Pilar Pérez Maestro, Carmen			
Lecturers	Pérez Maestro, Carmen			
E-mail	mamenarqueo70@gmail.com beacomendador@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
General description	A materia Prehistoria Universal aborda dende una perspectiva xeral os principais cambios sucedidos na Historia a partir da orixe da especie humana, e os seus antecesores directos, ata o final da Edade do Ferro.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.			
B2	Comprender os procesos que se desenvolven en diversas escalas espazo-temporais e en diversos contextos socio-culturais			
B5	Valorar as necesidades e problemas da sociedade e as aportacións (en termos de contribución efectiva) xeradas dende os ámbitos xeográfico-históricos, tendo en conta a necesaria igualdade social e entre sexos, a discapacidade e a educación para a paz			
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado			
C13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais			
C14	Coñecemento da estrutura diacrónica xeral do pasado			
C16	Coñecemento detallado dun ou máis períodos específicos do pasado da humanidade			
C22	Coñecemento da historia universal			
D1	Capacidade de análise e síntese			
D10	Atención á diversidade e multiculturalidade.			
D16	Coñecemento doutras culturas			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia	B2	C12 C14	D1
Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias	A1	C16 C22	D16
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas	A3 A4	C16	D1
Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna	B5	C13	D10

Contidos

Topic

1. Introducción á Prehistoria.	1.1. A Prehistoria como disciplina científica.
1.2. Instrumentos básicos para o estudo da Prehistoria.
2. Sociedades cazadoras recoletoras	2.1. O proceso de hominización.
2.2. O Paleolítico antigo.
2.3. O Paleolítico superior.
3. Sociedades produtoras	2.4. A arte do paleolítico.
2.5. O final das sociedades de cazadores-recolleitores.

3.1. O neolítico.
3.2. O calcolítico.
3.3. A idade de bronce.
3.4. A idade de ferro. |

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	23	15	38
Eventos científicos	2	0	2
Obradoiro	12	15	27
Traballo tutelado	0	30	30
Saídas de estudo	3	10	13
Seminario	5	5	10
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12
Traballo	2	5	7
Observación sistemática	0	1	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	9	10

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Sesións teóricas con apoio de material didáctico. Estas sesións serán desenvolvidas na aula e/ou mediante a plataforma de Moovi.
Eventos científicos	Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas polo Departamento de Historia, Arte e Xeografía e pola Facultade de Historia.
Obradoiro	Técnica de aprendizaxe en grupo que ten como finalidade o estudo intensivo dun tema.
Traballo tutelado	Traballo colaborativo con diversas actividades que finalizan na entrega dun documento. Estes traballos deberán ser expostos na aula, ou a través de Campus Remoto, e posteriormente entregados.
Saídas de estudo	Actividade desenvolvida nun contexto externo ao contorno académico universitario relacionado co ámbito da prehistoria.
Seminario	Seguimento da realización dos traballos. Asesoramento, orientación e aclaración de dúbidas sobre á asignatura.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Seminario	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas sobre os contidos da materia e revisión dos materiais xerados polas actividades da asignatura e sobre os traballos tutelados. O seguimento realizarase nas tutorías, sexan presenciais ou online, a través del Campus Remoto, curso virtual na plataforma de teledocencia moodle (Moovi, UVigo) ou correo electrónico.
Traballo tutelado	Deberá facer unha proposta temática, cun esquema incluído, relacionada co programa consultando a bibliografía e o material de Moovi. Esta proposta será supervisada así como a realización do traballo. O seguimento levarase a cabo nas tutorías, sexan presenciais ou online, a través del Campus Remoto, curso virtual na plataforma de teledocencia moodle (Moovi, UVigo) ou correo electrónico.

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
-------------	---------------	-------------------------------

Exame de preguntas de desenvolvemento	Os contidos das sesións maxistrais e seminarios da primeira parte da materia (Prehistoria Antiga) serán avaliados mediante proba de resposta longa. Eventualmente poderán realizarse probas de resposta curta sobre temas específicos. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias, así como da estrutura diacrónica da Historia.	30	A1 B2 C12 D1 C14 D16 C16 C22
Traballo	Entregarase un documento sobre a lectura dun texto, análise do seu contido e crítica, e será exposto nunha actividade presencial realizada na aula. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas.	30	A3 A4 C16 D1
Observación sistemática	En todas as actividades e probas que conforman a programación valorarase a participación do alumnado. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna.	10	B5 C13 D10
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os contidos das sesións maxistrais e seminarios da segunda parte da materia (Prehistoria Recente) serán avaliados mediante proba de resposta longa. Eventualmente poderán realizarse probas de resposta curta sobre temas específicos. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias, así como da estrutura diacrónica da Historia.	30	A1 B2 C12 D10 C14 D16 C16 C22

Other comments on the Evaluation

- A Material Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, permitirá o acceso aos materiais precisos para adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos.
- Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido.
- O estudantado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no transcurso da avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/a docente considere imprescindibles. No caso do alumnado semipresencial, as actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota.
- Para aprobar a materia, será preciso superar cada un dos bloques de avaliación da materia.
- O alumnado que non siga á modalidade de avaliación continua e que non realice a entrega de, como mínimo, o 80% das actividades prácticas nos prazos establecidos, pasará ao modelo de avaliación final.
- O seguimento individualizado da participación do alumnado (10%) será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios enliña, etc.).
- O estudantado que elixa ser avaliado mediante a modalidade de avaliación global deberá comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuadrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo).
- O alumnado que non siga a avaliación continua será avaliado dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 90% da avaliación final, e que examinará a adquisición das competencias tanto teóricas como prácticas.
- Todos os estudantes matriculados na materia deben cumprir o seu compromiso de honestidade académica e respectar os dereitos de autor/a tanto á hora de empregar os materiais postos á súa disposición a través de Moovi, como en calquera tarefa, proba ou exame.
- Calquera indicio de plaxio será cualificado cun cero, entendendo por iso cando se copien no substancial obras alleas, o que inclúe todo tipo de material ou recurso suxeito a propiedade intelectual, desde ideas e imaxes ata softwares ou vídeos, entre outros, sen citarse debidamente dándooas como propias.

Bibliografía. Fontes de información Basic Bibliography

- Carbonell, E., **Homínidos. Las primeras ocupaciones de los continentes**, Ariel, 2005
- Cunliffe, B. (ed.), **Prehistoria de Europa**, Crítica, 1998
- Diamond, J., **Armas, gérmenes y acero. Breve historia de la humanidad en los últimos trece mil años.**, Debate, 2006
- Díez Martín, F., **El Largo viaje: arqueología de los orígenes humanos y de las primeras migraciones**, Bellaterra, 2005
- Gamble, C., **Las sociedades paleolíticas de Europa**, Ariel, 2001
- Humphrey, L & Stringer, C., **Our Human Story.**, Natural History Museum, 2019
- Rojo Guerra, M. Garrido, R. y García-Martínez, I., **El Neolítico en la Península Ibérica y su contexto europeo**, Cátedra, 2012
- Ruiz-Gálvez, M. L., **La Europa Atlántica en la Edad del Bronce. Un viaje a las raíces de la Europa Occidental**, Crítica, 1998
- Complementary Bibliography**
- Bradley, R., **The significance of monuments: on the shaping of human experience in Neolithic and Bronze Age Europe.**, Routledge, 2012
- Coppens, Y.; Picq, P., **Los orígenes de la humanidad**, Espasa-Forum, 2004
- Collis, J., **La Edad del Hierro en Europa**, Labor, 1989
- Curtis, G., **Los pintores de las cavernas. El misterio de los primeros artistas.**, Turner, 2009
- Delibes, G & Guerra, E., **"Un brindis por el príncipe". El Vaso Campaniforme en el interior de la Península Ibérica (2500- 2000 a. C.) (Vol. I-II)**, Museo Arqueológico Regional de la Comunidad de Mad, 2019
- Díez Martín, F., **Breve historia de los Neandertales.**, Nowtilus, 2011
- Díez Martín, F., **Breve historia del Homo Sapiens.**, Nowtilus, 2011
- Kristiansen, K., **Europa antes de la Historia. Los fundamentos prehistóricos de la Europa de la Edad del Bronce y Primera Edad del Hierro**, Ediciones Península, 2001
- Lewis-Williams, D.; Pearce, D., **Dentro de la mente neolítica**, Akal, 2014
- Stringer, C. y Andrews, P., **La evolución humana**, Akal, 2005

Recomendaciones

Other comments

Ao longo do curso entregarase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.
